Opłaja pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 130 | Łódź, Niedziela, 7 czerwca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאָדז, זונטאג כב׳ סיון תרצ״א | № 130

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

שוידערליכער פאגראם אין זלאטשעוו

אויפגעלעבטער בלבול פון פינסטערע מיטעלאַלטער האָט ווידעראַמאָל דערפיהרט צו פערגיסען אומשולדיג יודיש בלוט — ווילדע העצעס פון ענדעקישען „סאָקאָל“ — אימה׳דיגע איבערלעבונגען פון זלאָטשעווער יודען אין דער שרעקליכער נאכט פון דאָנערשטאָג — לאָדזער פּאָליציי האָט צוריקגעשטעלט די אָרדנונג

(פון אונזער ספּעציעלען שליח)

פרייטאָג אינדערפריה איז אונזער רעדאַקציע אַלאַרמירט געוואָרען פון דער ידיעה, אַז אין שטעטעל זלאָטשעוו, הינטער שעראַדז איז צוליב אַ בלבול אויף יודען אויסגעבראָכען אַ פּאָגראָם, וועלכער האָט געדויערט עטליכע שעה און בעת וועלכען פיל יודען זענען צושלאָגען געוואָרען און עטליכע יודען שווער פערוואונדעט. די מאַטעריעלע הזיקות פון די יודען אין שטעטעל האָבען אויך געצאָלט זיין זעהר גרויסע.

אונזער מיטאַרבייטער איז גלייך אוועקגעפאָהרען קיין זלאָטשעוו, כדי מיט אייגענע אויגען זיך איבערצייגען וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען.

שוין אויף דער באַהן־סטאַציע

אין שעראַדז

זענען געשטאַנען צעהנדליגער יודען און גערעדט אַלץ וועגען די געשעהענישען אין זלאָטשעוו, יעדע פּרהר אָדער אויטאָבוס, וואָס איז אָנגעקומען פון זלאָטשעוו, איז בעלאַגערט געוואָרען דורך די יודען און מ׳האָט אויסגעפרעגט, וואָס הערט זיך דאָרטען. פיל שעראַדזער יודען, וואָס פאָהרען יעדען פרייטאָג קיין זלאָטשעוו אויפ׳ן מאַרק, זענען דאסמאָל נישט אַרויסגעפאָהרען, מורא האָבענדיג פאַר זייער לעבען און קליין פערמעגען, אין אַ שעה אַרום זענען מיר שוין געווען מיט׳ן אויטאָבוס

אין זלאטשעוו

שוין דער אַריינפאָהר אין שטעטעל האָט געמאַכט אַ מאָדנע איינדרוק. אויף דער וויעליבער גאַס, די הויפּט־גאַס, וועלכע איז בעוואוינט אין דער גרעסטער טייל פון יודען און פון יודישע געוועלבער איז נישט פערהאַן

קיין איין גאַנצע שויב.

קיין איין גאַנץ שויב־פענסטער, בלויז דאָ און דאָרט דערזעהט מען עטליכע גאַנצע שויבען אין די פענסטער און ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז טאַקע די דאָזיגע פענסטער געהערען צו וואוינונגען, אין וועלכע ס׳וואוינען נישט קיין יודען, פאַר יעדען הויז איז אָנגעוואָרפען מיט שטיקלעך גלאָז, האָלץ, פּאַפּיר א. א. וו. אַ העלפט פענסטער זענען אינגאַנצען אַרויסגעריסען פון די וויטרינעס און ס׳זעהען זיך נאָר הייזער מיט גרויסע פירעקיגע לעכער, אויך די לאָדען־פענסטער זענען אַראָפּגעריסען, פיל פענסטער, וואו ס׳וואוינען קראַנקע, קימפּעטאָרינס, אָדער גאַנץ קליינע קינדער זענען פערקלאַפּט מיט פּאַפּיר, פערשטופּט מיט קישענס אָדער ברעטער.

דאס אַלץ מאכט א שוידערליכען איינדרוק,

וועלכער ווערט נאָך פערשטאַרקט דורך דעם וואָס פאַר די בידליגע הייזלעך שטעהען עלטערע יודען און שאָקלען מיט די קעפּ, פרויען וועלכע ברעכען זיך די הענד און ויינען און יונגעלייט מיט פערביילטע פּויסטען און שטעקענס אין דער האַנד, גרייט אין דער צוקונפט צו פערטיידיגען דאָס האָב און גוטס און דאָס לעבען פון זייערע שוועסטער, ברודער, פּאַטער און מוטערס. מיר געהען אַריין אין מאַרק, שטיל בישט ווי אין אַ פרייטאָגדיגען מאַרק־טאָג נראָ ווי אַ זונטאג, אָדער חגא־טאג, יודען האַנדלען נישט, זיי האָבען נישט דעם קאָפּ דערצו, עהרליכע קריסטען האָבען זיך אויך געשעהמט אויסצושטעלען זייער סחורה.

מיר הויבען קודם־כל אָן זיך צו דערוויסען

וואס איז אייגענטליך פאָרגעקומען?

און ווי מיר דערוויסען זיך, זענען די געשעהענישען אין זלאָטשעוו געווען אַ געטרייע קאָפּיע פון אַזעלכע עקסצעסען וואָס זענען פאָרגעקומען מיט 2 יאָהר צוריק אין לעמבערג, וואָס גיט מאַטעריאַל פיל באַכצוטראַכטען... כידוע איז דאָנערשטאַג געווען אַ קריסטליכער יום טוב „באָזשע טשאַלאָ“, אָדער ווי עס הערט אָנגערופען ביי יודען דער גריבער דאָנערשטאַג. ווי אומעטום איז אויך אין זלאָטשעוו פאָרגעקומען

אַ גרויסע רעליגיעזע פּראצעסיע.

אין וועלכער ס׳האָט אַנטיילגענומען אַ זעהר גרויסער עולם קריסטליכע איינוואוינער פון שטעטעל און נאָך אַ גרעסערער פון די אַרומיגע דערפער, די פּראצעסיע איז אַדורך פולשטענדיג רוהיג און אָהן שום אינצידענטען, אַרום 1 אַ זייגער האָט זיך די פּראצעסיע פערענדיגט און דער גרויסער עולם האָט זיך אָנגעהויבען פונאַנדערצוגעהען אין די שטובען און פונאַנדערצופאָהרען זיך אין די דערפער.

פּלוצלונג האָט אין שטעטעל

אנגעהויבען צו שמעקען מיט פּולווער

פערשידענע געהיימנישפולע חברה־לייט זענען אַרום געגאַנגען צווישען די קריסטען און דערצעהלט ווי זיי האָבען „מיט אייגענע אויגען אַליין געזעהען“ אַז פון יודישע הייזער האָט מען אַראָפּגעגאָסען שמוציג וואַסער אויף די הייליגע בילדער, וועלכע זענען געטראָגען געוואָר׳ען בעת דער פּראצעסיע. די דאָזיגע ידיעה האָט זיך, עפּעס ווי זי וואָלט געפיהרט געוואָרען מיט אַן אָרגאַניזירטער האַנד פערשפּרייט גלייכצייטיג אין פערשידענע פּונקטען פון שטעטעל אַזוי, אַז מיט 5 מינוט שפּעטער, דאָס איז געווען אַרום 2 אַ זייגער מיטאָג, האָט דאָס גאַנצע שטעטעל געקאָכט, כדי נאָך מעהר אויפצורייצען האָבע [זיך גלייך געפונען אַזעלכע חברה־לייט וואָס האָבען אַליין געזעהען, אַז אויף די הייליגע בילדער האָט מען געגאָסען נישט נאָר שמוציג וואַסער, נאָר אַפילו וויטריאָל, ס׳האָבען זיך אָנגעהויבען צו זאַמלען

רופעס שקצים

און אין דער לופט האָבען זיך שוין בעוויזען שטעקענס און אין די הענד האָט מע [שוין געזעהען שטיינער. מ׳האָט אָבער נאָך קיינעם נישט געשעפּעט, אין דעם מאָמענט האָט מען אין דער [ענדעקישער ספּאָרט־אָרגאַניזאַציע „סאָקאָל“ צונויפגערופען אַלע מיטגלידער, וועלכע האָבען געהאַט ראַוועדען און די יודען האָבען געזעהען ווי די ראַוועראַדערס פּאַהרערס בעקומען בעפעהלען און פאָהרען אָפּ אין פערשידענע ריכטונגען.

די יודישע בעפעלקערונג איז בעפאַלן א שרעק

מ׳האָט געוואוסט, אַז דאָס פאָהרען די שטאַפּעטען אין די צעהנדליגער אַרומיגע דערפער, כדי צו פערשפּרייטען דעם אונזיניגען בלבול געגען די 400 יודישע פאַמיליעס אין זלאָטשעוו און ס׳איז געווען מעהר ווי זיכער, אַז פון די דערפער וועלען אָנקומען פּויערים, וואָס וועלען זוכען נקמה צו נעהמען אָן די יודעס. די שרעק פון די יודען איז איבערגעגאַנגען אין אַ פּאַניק, מ׳האָט אָנגעהויבען אַריינצונעהמען די פרויען און קינדער אין די שטובען, אָבער קיין פערהיטונגס־מיטלען האָט מען נישט געוואָלט אָננעהמען, כדי נישט צו בעווייזע [די כוליגאַנעס, וועלכע האָבען זיך שוין [געהאַט פערזאַמעלט אין גאַס און הויף געערדט וועגען

נחמה נעהמען איז יודען,

אַז יודען האָבען עפּעס אויפ׳ן געוויסען. דאָס איבערציגע, וואָס איז בעשלאָסען געוואָרען נאָך אַ בעראַטונג צווישען די אָנגעזעהנסטע יודען אין שטאָט איז געווען אויפמערקזאַם צו מאַכען דעם פּאָליציי־פּאָסטערונעק אין זלאָטשעוו, וועלכער בעשטעהט פון סך־הכל 3 פּאָליציאַנטען, אויף דער געפאַהר וואָס דראָהט דער יודישער בעפעלקערונג מצד דעם אויפגעהעצטען פּעבעל, אַ דעלעגאַציע פון די אָנגעזעהענע יודען איז אוועק צום קאָמענדאַנט פון „פּאָסטערונעק“ און איהם אָנגעוויזען אויף דער העצע וואָס ווערט אין גאַס געפיהרט געגען דער יודישער בעפעלקערונג און וועלכע קען האָבען פאַטאַלע פאָלגען. דער קאָמענדאַנט האָט געענטפערט, אַז ער אַליין האָט אויך בעמערקט, אַז ס׳ווערט געפיהרט עפּעס אַן אונזיניגע אַגיטאַציע. ער וועט אָבער גלייך אַרויסגעבען אַלע פעראָרדנונגען די פּאָליציאַנטען נישט צו דערלאָזען צו קיין שום עקסצעסען, אַזוי אַז

די יודישע בעפעלקערונג קען זיין פולשטענדיג רוהיג

די דעלעגאַציע איז אוועק און מיטגעטיילט די איבערשראָקענע יודען דעם ענטפער פון קאָמענדאַנט.

דערווייל איז אוועק אַ שעה נאָך אַ שעה און אַרום 7 אַ זייגער האָבען פון אַלע וועגען אָנגעהויבען אָנצוקומען [דאָרפס־שקצים מיט שטעקענס, זיי זענען אָבער נישט אַריין אין שטאָט נאָר געבליבען שטעהען אויף די ראָגאַטקעס, אַזוי ווי זיי וואָלטען געוואַרט אויף עפּעס אַ בעפעהל, צווישען יעדער גרופּע שקצים האָבען זיך געפינען צו עטליכע זלאָטשעווער „סאָקאָלען“ אין זייערע קאָסטיומען, די שרעק פון דער יודישער בעפעלקערונג איז געוואָרען אַ פּאַנישע און מ׳האָט געזוכט מיטלען ווי אַזוי זיך צו פערשטענדיגען מיט דער סטאַראָסטווע אין שעראַדז, אָדער מיט דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, ס׳איז אָבער שוין געווען שפּעט און דערצו אַ חגא־טאג און ס׳האָט זיך גאָרנישט איינגעגעבען צו טון.

אַרום האַלב 9 אווענד האָבען זיך די אַלע גרופּעס שקצים אַריינגעריסען אין שטעטעל מיט אַ געשריי

„הוראַ נאַ זשידוב“

האָט מען שוין אָנגעהויבען ווי אויף אַ קאָמאַנדאַ צו ברעכען שויבען, די ערשטע שטיינער זענען שוין אַריינגעפאַלען אין יודישע שטובען, די ערשטע יודישע געוועלבער זענען שוין אויפגעבראָכען געוואָרען, אַ טויטע מורא איז בעפאַלען די יודען, וועלכע האָבען קודם־כל בעוואָרענט די פרויען און קינדער, וועלכע האָבען געוויינט און געיאָמערט, פון גאַס האָט מען דערווייל געהערט די געשרייען פון די

בעפאַלענע יודען,

וואָס האָבען זיך נישט בעוויזען צו בעהאַלטען, אָדער וועלכע האָבען געוואָלט שטעלען א ווידערשטאַנד די כוליגאַנעס, און זענען געשלאָגען געוואָרען מכות רצח, ווי מען דערצעהלט, זענען די כוליגאַנס געווען בעוואָפּענט נישט נאָר מיט שטעקענס און שטיינער, נאָר אויך מיט מעסערס און אייניגע פון זיי האָבען אַפילו געהאַט אין די הענד רעוואָלווערן. די כוליגאַנעס האָבען אין דער פינסטערניש פון אווענד געמאַכט מוראדיגע קולות און אויסרופען געגען יודען און געגאַנגען כסדר פון איין יודישער שטוב צ דער אַנדערער, פון איין יודיש געוועלבעל צום אַנדערען אויסגעהאַקט די שויבען, אויפגעריסען די פענסטער־לאָדענס, אַרויסגעריסען די פענסטער מיט די וויטרינעס, אַריינגעוואָרפען אין די יודישע שטובען שטיינער און מוראדיג געשלאָגען יעדען איינציגען יודען וואָס איז זיי אַריינגעפאַלען אין די הענד

די דריי פּאָליציאַנטען

זענען טאַקע אַרויס בעלאָדען מיט די ביקסען אין די גאַסען און פונאַנדערגעטריבען דעם צוזאַמענגעשטראָמטען כוליגאַנישען עולם, נישט אַלע דריי האָבען אָבער אָנגענומען געהעריג ענערגישע מיטלען אויף אָפּצושטעלען דעם פּאָרמעלען פּאָגראָם, איבריגענס זענען זיי געווען צו שוואַך זיך אַקעגענצושטעלען די צייווילדעווערטע בעסטיעס, דאַגעגען מוז מען די גרעסטע אַנערקענונג אויסדריקען די דריי בעאַמטע פון דער גרעניץ־וואַך, וועלכע דינען אין זלאָטשעוו. די דאָזיגע דריי בעאַמטע צוזאַמען מיט נאָך עטליכע עהרליכע און אַנשטענדיגע עלטערע קריסטען האָבען מיט דער גרעסטער מסירות נפש זיך אַקעגענגעשטעלט די כוליגאַנעס און האָבען נישט איין יוד אָפּגעראַטעוועט פון אכזריות׳דיגע קלעפּ און נישט איין ביסעל

קופּאָן № 26
פון גרויסען
פּרעמיען־קאָנקורס
פון „נייעם פאָלקסבלאַט“
כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען־קאָנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

יודיש פערמעגען אָפּגעראַטעוועט פון רויב דאַגעגען האָט מען אָבער צווישען די פּאָגראָמשטשיקעס געזעהען לעהרערס און אַנדערע אינטעליגענטען.

דער פּאגראם האָט דערווייל נישט אויפגעהערט

כסדר זענען די כוליגאַנעס געגאַנגען פון גאַס צו גאַס און געטון זייער שוידערליכע אַרבייט, אַרום 10 אַ זייגער אין אווענד איז פון וויעלון אָנגעקומען מיט זיין פוהרעל סחורה דער הענדלער מרדכי שלאַמקאָוויטש, ער האָט גאָרנישט געוואוסט וואָס ס׳טוט זיך אין שטעטעל און איז אַריינגעפאָהרען אין מאַרק, דאָ זענען איהם בעפאַלען אַ מחנה כוליגאַנעס און איהם מוראדיג צושלאָגען,

א שווער־פערוואונדעטער און פערבלוטיגטער

האָט שלאַמקאָוויטש איבערגעלאָזען זיין ביסעל סחורה און געלאָפען ווי אַ משוגענער איבער די גאַסען זוכענדיג וואו זיך צו בעהאַלטען, די כוליגאַנעס האָבען איהם אָבער אין ערגעץ נישט אַריינגעלאָזען.

איבער די גאַסען האָבען זיך דערווייל געהערט ווייטערדיגע יללות און קולות פון לייכטע און שווערער פערוואונדעטע.

נאָך דעם ווי ס׳זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען אין דער וואוינונג פון פרוי יוטע גראַנמאַן, האָט

אימיצער פון די כוליגאַנעס אהין אַריינגעשאסען

און די פרוי איז שווער־פערוואונדעט געוואָרען, אַ חוץ דעם זענען, שווער פערוואונדעט געוואָרען יחרמיאל שטערן, יחיאל מאיר לאַקס, ישראל שמיט, לייכטע וואונדען האָבען בעקומען אַ גאַנצע רייה יודען צווישען זיי מענדעל פּאָזשענצקי, יעקב קראָוויעץ, משה סראָקא, מרדכי סעגאַל, ראובן פישער, מלכה ראַווסקא און פיל אַנדערע.

דער פּאָגראָם האָט געדויערט ביז האַלב איינס ביינאַכט, אין דער דאָזיגער צייט איז שוין נישט געווען קיין איין יודישע שטוב, וואו ס׳זאָלען נישט האָבען געווען אויסגעהאַקט די שויבען אויך אַלע שויבען אין דער שוהל זענען אויסגעהאַקט, די כוליגאַנעס האָבען זיך אַביסעל בערוהיגט און זענען אַהיימגעגאַנגען זיך אָפּרוהען נאָך דער בלוטיגער אַרבייט.

אין די יודישע שטובען איז געווען תשעה באב

אין גאַס איז געווען פינסטער

און מ׳האָט מורא געהאַט דעם קאָפּ אַרויסצושטעקען אין גאַס, הגם די קולות פון די כוליגאַנעס האָבען אויפגעהערט, ערשט ווען ס׳האָט אָנגעהויבען צו טאָגען, זענען עטליכע דרייסטערע יודען אַרויס אין גאַס און ערשט דערזעהען דעם גרויסען חורבן, וואָס איז פאָרגעקומען, אויך די דריי פּאָליציאַנטען זענען געווען אין גאַס און דער קאָמענדאַנט האָט אָנטעלעפאָנירט צום סטאַראָסטאַ, מיטטיילענדיג איהם וועגען די געשעהענישען, פּאַרטאָגס איז דער סטאַראָס־

(ווייטער זעה 9־טע זייט).

נאך לאנגע שווערע ליידען איז פרייטאג, דעם 5-טען יוני 1931, געשטארבען אין עלטער פון 51 יאהר מיין ליבער מאן, זוהן אונזער ליבער און אונפערגעסליכער פאטער, ברודער שוואגער און אנקעל

נ"ע יעקב שמחה בן ר' חיים צבי וואלפסאן

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 7-טען יוני 1931, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז פאמארסקא 22, וועגען וואס עס טיילען מיט איז גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

קאפע
"אטלאנטיק"
פעטריקאווער 48, טעל. 11-162

מעכט בעקאנט, אז עס ווערט ארויסגעגעבען געשמאקע

פרישטיגן, אוונדברויטן אויך ווי יארסקע מיטאגען

אונטער דער לייטונג פון א פאכמאן אין דער יארסקער קיך. .·. גוטע און שנעלע בעדינונג. .·. מעסיגע פרייזן.

איפ'ן ארט געפינט זיך די פיליע פון

„CHŁODNIA WŁOSKA" Centr. Piotrkowska 74. wł. Dall'asta et Soravia

---

XVI יאר. אנפ. מ. מזאה.

ווילנער טרופע

15-יעריקער יובל-טורנע

הויבט אן אירע גאסטראלן אין

לאדזשער שטאט-טעאטער

פרטים איך די ווייטערדיקע אנאנסן

טרינקט "ביר" „JASNE WYBOROWE" פון דער ברויערײ Tow. Akc. Sukc. K. Anstadta w Łodzi

---

חגיגת האספורט

לשלש הגמנסיות של החברה ליכוד בתי-ספר תיכונים עברים בלודז תתקים מחר ביום ב', כ"ג סיון תרצא (8.6.1931)

בשעה 10 תהלוכה ברחובות העיר.

בשעה 15.30 תרגילי התעמלות ואספורט במגרש האספורט אשר בהילינוב.

2933

---

4 אלע ציוניסטען, 4

אמת'ע פאטריאטען, וואס ווילען האבען א יודישען ארץ-ישראל

שטימען זונטאג צום 17. ציונ. קאנגרעס

אויף דער ליסטע פון הערצלאנישען ציוניזם זאב זשאבאטינסקי

אויף דער רעוויזיאניסטישער ליסטע נומ' 4, אן שפיץ פון וועלכער ס'שטעהט

---

3 יודען שקל-צאהלער! 3

אויפרוף פון צענטראל-קאמיטעט פון מזרחי אין פוילען.

אויב איהר ווילט, אז די צוקונפטיגע לייטונג זאל פיהרען איהר פאליטיק אין דער ריכטונג, אז ארץ-ישראל דארף אויסגעבויט ווערען אלס די צוקונפטיגע יודישע מלוכה, דאן שטימט פאר דער מזרחי-ליסטע נומער 3.

אויב איהר ווילט, אז די קאלאניזאציע-ארבייט זאל ארומנעהמען אויך די ביז-יעצט פערנאכלעסיגטע ברייטע שיכטען פון יודישען פאלק, דאן שטימט פאר דער מזרחי-ליסטע נר. 3.

אויב איהר ווילט, א ארץ ישראל ווי עס זאל הערשען דער גייסט פון די נביאים און עס זאלען פערפליכטען די געזעצען פון דער תורה, זאלט איהר שטימען פאר דער מזרחי-ליסטע 3.

פערגעסט נישט, אז וועלכע ריכטונג עס זאל נישט קומען צו דער לייטונג, קען ארץ-ישראל אהן דער מזרחי-ארבייט נישט געבויט ווערען ברוח התורה,

דעריבער זאלט איהר בעת די וואהלען שטימען פאר דער מזרחי-ליסטע נומער 3.

אכטונג! שטיצט דעם "מחזיקי חולים"!

מיר בעטען אלע מיטגלידער און סימפאטיקער, ווי אויך די אלע, וואס האבען געהאט ווען א נוצען פון „מחזיקי חולים", צו קומען זעלבסט, ווי אויך צוצושיקען זייערע קינדער אין קאנצעלאריע פון פעראיין, קיל'נסקיעגא 120 אין זיך רעגיסטרירען אלס סימהעלפער — צום

בלימעל-טאג,

וואס קומט פאר מאנטאג, דעם 15. טשערוויעץ.

די פערוואלטונג.

בעמערקונג: די צייט איז קורץ און די הילף איז דרינגענד.

היינט, זונטאג, דעם 7 יוני, פינקטליך 10 אינדערפריה קומט פאר אויפ'ן בית עולם א הזכרה נאך אונזער פערשטארבענעם חבר

נ"ע

פנחס בן ר' אברהם נתן קאפיטולניק

(געוו. מיטגליד פון יוד. מלחמה-אינוואלידן-פעראיין)

מיר בעטען אלע לאדזער יודישע קריגס-אינוואלידן אנטייל צו נעהמען אין דער הזכרה.

די פערוואלטונג.

אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען!

היינט, זונטאג, דעם 7-טען יוני 6 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין ענגלישען זאל, וואלטשאנסקא 5

אמיטינג

א. בעריכט פון די וואהלען צום קהלה-ראט.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ראטמאן בבימליז רוסס, ראטמאן י. מ. וואווירסלאווסקי א.א. מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון פעראיין אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען אין לאדז א. נ. „כנסת ישראל"

איינטריטס-קארטען צו בעקומען אין לאקאל פון „כנסת ישראל" און ביים איינגאנג.

קוראטאריום פון די בארא‌כאוו-שולען

עלטערן!

פערשרייבט אייערע קינדער אין דער 7 קל. יוד. פאלקס-שולען א. נ. פון ב. באראכאוו שרודמיעסקא 7.

7 קל. יוד. פאלקס-שול פון י. ל. פרץ פל. קאשטשעלני 4.

ס'ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 6 יאהר אן

מאשיך-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערבעקערײ

ב. וויינבערג

38 פעטריקאווער 38

טעלעפאן 82-143.

אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען פריהשטיקען, אוונד-ברויטען. ווי אויך יארסקע מיטאגען

אנ'ארט צו שלאפען פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט אין אבצוגעבען. פעטריקאווער 33 אין 2-טען הויף, פארטער.

---

6 חברים ציוניסטען! 6

שטיצט די איינציגע חלוצישע ליסטע נומער 6

מאשין-לעכער

ווערן אנגענומען אויסצוניייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

וויכטיג פאר די, וואס הייראטען

און ווילען זיך איינארדנען עלעגאנט און ביליגער ווי איבעראל, ביטע צו בעזוכען מיין

מעבעל-ווערקשטאט Ch. RECHT Narutowicza 9 w podwórzu

וואו איהר בעקומט שטענדיג אויף לאגער מערשידענע פערטיגע מעבעל פון די איינפאכסטע ביז די פיינסטע מיט לאנגיעהריגער גאראנטיע. איך נעהם אן יעדע ארט בעשטעלונגען לויט די נייעסטע מאדעלען. בעמערקונג: נאכ'ן ספעצירען זיך מיט ה' פלאקאווסקי, פעטריקאווער 145 געפינט זיך מיין ווערקשטאט אויף דעם אויבענאנגעוויזענעם אדרעס.

8937

די „בריסקער" דעפוטאטען
ביים אויספארשונגס-ריכטער

די דעפוטאטען זענען געקומען צוזאמען מיט זייערע פערטיידיגער. — דער אויספארשונגס-ריכטער נישט צוגעלאָזען די פערטיידיגער. — דער אויספאָרשונגס-אקט האלט 9 בענדער צו 600 זייטען

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש) אין משך פון די לעצטע צוויי טעג האָבען כמעט אַלע בריסקער „ארעסטאנטען", א חוץ דעמבסקי און קאָרפאַנטי דערהאַלטען אויפפאָדערונגען זיך צוצושטעלען אויף פרייטאָג און שבת צום אויספאָרשונגס-ריכטער ה' דעמאַנט. דאָרט האָט מען זיי געדאַרפט פאָרלייענען דעם אויספאָרשונגס-אַקט, וועלכער האַלט 9 בענדער צו 600 זייטען אַ באַנד.

די פערטיידיגער פון די בריסקער „ארעסטאַנטען" האָבען נעכטען זיך געווענדעט צום אויספורשונגס-ריכטער דעמאַנט, אַז ער זאָל זיי דערלויבען צו זיין אַנוועזענד ביי דער אויספאָרשונג פון זייערע קליענטען.

נעכטען פאָרמיטאָג איז די ערשטע גרופּע „בריסקער" געקומען אין קאַנצעלאַריע פון אויספאָרשונגס-ריכטער דעמאַנט.

דער ערשטער איז אַריין אין קאַבינעט פון אויספאָרשונגס-ריכטער דער פּאָרזיצער פון צ.ק.וו. פון פ.פ.ס. דעפּוטאַט באַרליצקי, ער איז געקומען אַליין, ווייל זיין פערטיידיגער אַדוו. בערנסאָן איז נישטאָ אין וואַרשאַ.

ער האָט ביים אויספאָרשונגס-ריכטער פערבראַכט העכער א האַלבע שעה צייט ווען ער איז אַרויס, האָבען זיך אויף איהם אַ וואָרף געטון די פערטייריגער און זשורנאַליסטען.

ער האָט דערקלערט, אַז קיין שום בעוונדערס איז נישט געשעהען. די אויספאָרשונג איז נאָך נישט פערענדיגט געוואָרען. דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט איהם נאָר געשטעלט עטליכע צוגאַב-פראַגען, וועלכע האָבען נישט קיין בעזונדערע בעדייטונג און האָט איהם דערקלערט, אַז ער פערענדיגט די טעג די אויספאָרשונג און שיקט אַוועק דעם אויספאָרשונגס-אַקט דעם פּראָקוראָר פון קרייז-געריכט, וועלכער וועט צוגרייטען דעם בעשולדיגונגס-אַקט.

אין עטליכע מינוט אַרום איז אַריין אין קאַבינעט פון ה' דעמאַנט דער דעפּוטאַט ליבערמאַן, איהם האָט בעגלייט זיין פּערטיידיגער אַדוו. ה' האַניגוויל. אַלע, וואָס זענען געווען אין קאָרידאָר זענען געווען געשפּאַנט, וועלענדיג וויסען, צי דער אויספאָרשונגס-ריכטער וועט דערלויבען דעם פּערטיידיגער צו זיין אַנוועזענד ביי דער אויספאָרשונג:

אין עטליכע מינוט אַרום איז אַרויס אדוו. האָניגוויל און דערקלערט מיט א שמייכעל: "מען האָט מיך געהייסען מוחל זיין"...

די קאָלעגען-אדוואָקאטען האָבען איהם אַרומגערינגעלט און אדוו. האָניגוויל האָט דערצעהלט, ווי אזוי עס איז צוגעגאַנגען דאָס „אַרויסבעטען":

— ווען מיר זענען אַריין אין קאַבינעט — האָט ער דערצעהלט — האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער ה' דעמאַנט געבעטען דעם ה' ליבערמאַן, ער זאָל זיך זעצען. און צו מיר האָט ער זיך געווענדעט, מיט א פראַגע „און איהר וועגען וואָס זענט געקומען?". איך האָב איהם געענטפערט, אַז איך בין געקומען אלס פערטיידיגער צוזאַמען מיט מיין קליענט. דערויף האָט ה' דעמאנט דערקלערט, אַז ער איז נישט געוואוינט צוצולאָזען אדוואָקאטען צו אסיסטירען בעת ער פאָרשט אויס אָנגעקלאָגטע.

מען דאַרף בעמערקן, אַז קיין בפירושער פאָרשריפט איז אין געזעץ וועגען דעם נישטאָ, דאגעגען ווערט אין די קאָמענטארען פון שטראָף-קאָדעקס געזאָגט, אַז אין געוויסע פאַלען האָט דער פערטיידיגער דאָס רעכט ביי־צוּוואוינען די אויספאָרשונג. דאָס איז אָבער אָפּהענגיג פון דערלויבניש פון אויספאָרשונגס-ריכטער.

אדוו. האָניגוויל האָט דאַן אַנגעוויזען דעם אויספאָרשונגס-ריכטער אויף דער יורידישער זייט פון דער פראגע און איהם געבעטען ער זאָל איהם דערלויבען צו בלייבען. ריכטער דעמאָנט האָט אָבער דאָס קאטעגאָריש אָפּגעזאָגט. אדוו. האָניגוויל האָט דאַן געבעטען, אַז ריכטער דעמאנט זאָל וועגען דעם צונויפשטעלען א פּראָטאָקאָל, אָבער ה' דעמאנט האָט געענטפערט דעם ח' האָניגוויל, ער זאָל וועגען דעם דערלאַנגען א ביטע. עס האָט זיך געענדיגט דערמיט, וואָס אדוו. האָניגוויל האָט פערלאָזט דעם קאַבינעט.

שפּעטער האָבען אויך די איבריגע פערטיידיגער געטיילט דעם גורל פון אדוו. האָניגוויל. דאָס זענען אדוו. בענקעל, וועלכער איז אַריין צוזאמען מיט זיין קליענט דעפּוטאט דיבוא. אדוו. גראַטיונסקי, וועלכער האָט בעגלייט דעם געוו. דעפּ. באַגינסקי און אדוו. אורבאַנאָוויטש; וועלכער איז אַריין צוזאמען מיט דעפּ. קיערניק.

אויף א מאָמענט איז אריין אין קאבינעט פון ה' דעמאנט דער פּראָקוראָר רויזע. ער זאָל דאָס צוזאמענשטעלען דעם בעשולדיקונגס-אקט נעגען די „בריסקער". צוליב דעם טאָג האָט די מאכט צוריקגעצויגען זיין אורלויב. אויף דער פראגע פון די זשורנאַליסטען, ווען ער טרעט צו צונויפשטעלען דעם בעשולדיגונגס-אקט, האָט ער געענטפערט:

די אויספאָרשונג איז נאָך נישט פערענדיגט.

ווי מען איז מודיע, וועלען אויף מאָנטאָג אַרויסגערופען ווערען צום אויספאָרשונגס-ריכטער אַלע בעשולדיגטע צוזאמען און דער ה' דעמאנט וועט זיי געבען איבערצולייענען דעם גאַנצען אויספאָרשונגס-אקט. ערשט שפּעטער וועט אָפיציעל געשלאָסען ווערען די אויספאָרשונג.

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש). היינט שבת האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער דעמאַנט אויסגעהערט די וויטערדיגע בריסקער אַרעסטאנטען פּשאָלקאָש, מאַסטעק, פּוטעק, סאַוויצקי און וויטאָס.

וויטאָסעס אדוואָקאט האָט איהם טעלעפאָנירט אַז ער דאַרף זיך שטעלען צום אויספאָרשונגס-ריכטער און וויטאָס איז געקומען צו פאָהרען אין לעצטען טערמין. הגם ער האָט די אויפפאָדערונג נישט דערהאַלטען.

דער פּראָצעס וועט פאָרקומען אין הערבסט.

* * *

אונזער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך, אַז צוליב דעם, וואָס דער אויספאָרשונגס ריכטער דעמאנט האָט נישט געוואָלט צולאָזען די פּערטיידיגער, האָבען זיך אַלע אָנגעקלאָגטע אָפּגעזאָגט צו געבען וועלכע ס'איז ערקלערונג.

דעפּ. ליבערמאַן האָט געזאָגט זאָגען: „אין בריסק זענען ביים פערהער געווען אָפיצירען און איצט לאָזט איהר נישט צו קיין פּערטיידיגער".

קאָנפערענץ פון ציוניסטישן צ.ק.

מיט די, וואס ווילען זיך בעזעצען אין א"י

וואַרשאַ, 6 (טעלעגר. דורך יס"א) אויף דער קאנפערענץ פון צ. ק. מיט די, וואס ווילען זיך בעזעצען אין ארץ-ישראל, האט זיך געבילדעט א גרופּע פון 39 פּערזאָן, וועלכע זענען מסכים מיט ד"ר רופּינס פּלאַן, און זיי האָבען בעשלאָסען צו בעזעצען זיך אויפ'ן באָדען פון קרן-קימת אין ועדי האוואריט.

די גרופּע האט בעשלאסען צוצוציהען נאָך 50 פּערזאָן צו דער אחוזה.

די פּעראינטערעסירטע קענען זיך ווענדען אויפ'ן אדרעס:

וואַרשא, נאַלעווקי 2a, ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פאַר דער אחוזה.

צוגענומען די קאָנצעסיע ביי דער קאַלעקטור ליכטענשטיין

די קויציע איז דער דירעקציע פערהאַלטען

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש) די מלוכה'שע לאָטעריע האָט צוריקגעצויגען די קאָנצעסיע פון דעם גרויסען קאָלעקטור - געשעפט ליכטענשטיין, וועלכע האָט אָפּטיילונג אין גאַנצען לאַנד.

די קאָנצעסיע איז צוריקגעצויגען געוואָרען צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט נישט איינגעצאָהלט די דירעקציע פאַר די לאָסען, כדי צו פערזיכערן די דירעקציע און די שפּילער פאַר פערלוסטען האָט די דירעקציע פערהאַלטען די קויציע, וואָס ליכטענשטיין האָט אין דער דירעקציע.

אונטערוואַסער-שיף „נאוטילוס"

איז אַרויסגעפאָהרען צום צפון - פּאָל

לאָנדאָן, 6 (ספ. טעל.) די אונטערוואַסער-שיף „נאוטילוס" מיט'ן קאַפּיטאַן הובערט ווילקינס איז אַרויסגעפאָהרען פון ניו-לאָנדאָן צום צפון-פּאָל.

ווי בעקאַנט וועט אויך פאָהרען צום צפון-פּאָל די דייטשע לופט-שיף „גראף-צעפּעלין".

אפּגעברענט דער קונסט-פּאַלאַץ אין מינכען

300 קונסט-בילדער פערניכטעט געוואָרען

מינכען, 6 (ספּ. טעל. שבת ביינאַכט איז אויסגעבראָכען א מורא'דיגע שרפה אין דעם אויפגערופענעם גלעזערנעם קונסט-פּאַלאַץ.

אין דעם דאָזיגען קונסט-פּאַלאַץ האָט זיך ערשט דעם פערגאַנגענעם מאָנטאָג געעפענט די ראָמאַנטיקער-אויסשטעלונג, אין וועלכער ס'האָבען אנטיילגענומען מאלער פון דער גאַנצער וועלט. פון 3000 בילדער און 75 אויסשטעלונגס-זאַלען זענען קוים אָפּגעראַטעוועט געוואָרען 80 בילדער. דער גאַנצער פּרעכטיגער בנין איז פערברענט געוואָרען אויף אש. דער מאַטעריעלער שאָדען בעטרעפט מיליאָנען, דער קולטורעלער שאָדען איז נישט אָפּצושאַצען.

דייטשע מיניסטארען אין ענגלאַנד

ס'ווערען בעטראַכט א רייה זעהר וויכטיגע פּאָליטישע פראגען

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.) נעכטען 2.45 נאָכמ. זענען אויף דער סטאַציע וואַטערלאָ אָנגעקומען די דייטשע מיניסטאָרען קאַנצלער ברינינג און אויסערן-מיניסטער קורציוס. אויפ'ן וואָקזאל האָבען זיי מקבל פנים געווען דער פּרעמיער מאַקדאָנאַלד, דער אויסערן מיניסטער הענדערסאָן און די מיטגלידער פון דער דייטשער אמבאַסאַדע אין לאָנדאָן מיט'ן דייטשען אמבאַסאַדאָר בראש. עס זענען אויך געווען פערזאַמעלט העכער 50 זשורנאַליסטען. די בעגריסונג האָט נישט געטראָגען קיין פייערליכען כאַראַקטער. די פערזאַמעלטע דייטשען האָבען אויסגעשריגען „האָך" לכבוד די געסט. איין דייטש האָט געשריגען „דייטשלאַנד, דערוואַך!" נאָך די בעגריסונגען זענען די דייטשע מיניסטאָרען אין דער בעגלייטונג פון דייטשען אמבאַסאַדאָר אָפּגעפאָהרען אין דער געזעלשאַפט פון דייטשען אמבאַסאַדאָר אין האָטעל „טערלטאָן".

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.) דער דייטשער קאַנצלער ברינינג און דער אויסערן-מיניסטער קורציוס זענען אין בעגלייטונג פון די מיניסטאָרען מאַקדאָנאַלד און הענדערסאָן אָפּגעפאָהרען קיין שעקערס. דורך דער צייט פון די קאָנפערענצען וועט קיינער נישט אויפגענומען ווערען. ס'ווערען בעטראַכט א רייה זעהר וויכטיגע פראַגען.

דייטשלאַנד וועט יא צאָהלען

בערלין, 6 (ספּ. טעל.) די וואָלף-אגענטור לייקענט קאַטעגאָריש אָפּ די ידיעה פון „דיילי העראַלד", אַז אויב מען וועט נישט רעווידירען דעם יאָנג-פּלאַן וועט דייטשלאַנד אָפּשטעלען צו צאָהלען די פּראָצענטער פאַר די אויסלענדישע חובות. די דייטשע רעגירונג — דערקלערט „וואָלף" — וועט ביי אַלע אומשטענדען צאָהלען איהרע פערפליכטונגען.

מיניסטאָרן-קאָנפערענץ וועגן אַרבייטסלאָזיגקייט

קיין בעשלוסען זענען נאָך נישט אנגענומען געוואָרען

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ גרויסע רעגירונגס-קאָנפערענץ וועגן בעקעמפען די אַרבייטסלאָזינקייט.

אין דער קאָנפערענץ האָבען אָנטיילגענומען: דער פינאַנץ מיניסטער יאַן פּילסודסקי, מיניסטער פאַר עפענטליכע אַרבייט גענעראַל נייגעבויער, אַרבייטס-מיניסטער גענ. הוביצקי און אינערן-מיניסטער גענ. סקלאַדקאָווסקי.

די דעפּוטאַטען מאַראַטשעווסקי און פּאַנטשעק האָבען אילוסטרירט דעם צושטאַנד פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט אין לאַנד און די מיטלען, וואָס דאַרפען אָנגענומען ווערען צו בעקעמפען די דאָזיגע פּלאָג.

דער פינאַנץ - מיניסטער פּילסודסקי האָט, שליסענדיג די קאָנפערענץ ערקלערט, אַז די רעגירונג וועט בעטראַכטען די אַרויסגערוקטע פּאָסטולאַטען און וועט געבען אַן ענטפער אויף אַ צווייטער קאָנפערענץ, וואָס וועט פאָרקומען אין דער נאָהענטסטער צייט.

געשטאָרבען וויצע-מאַרשאַלעק פון סיים יאַן דאָמבסקי

פּרעזעס פון פּויערן - פּאַרטיי

וואַרשאַ 6 (טעלעפּ. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען פריה איז געשטאָרבען אין שפּיטאָל נאָך שווערע ליידען דער דעפּוטאַט יאַן דאָמבסקי, פּרעזעס פון דער פּויערן-פּאַרטיי, דער שאַפער פון ריגער שלום-טראַקטאַט.

ער איז געווען אַ לענגערע צייט קראַנק אויף אַ ראַק. מיט אַ יאָהר צוריק האָט ער זיך געלאָזט אָפּערירען, אָבער די אָפּעראַציע האָט זיך נאָר טיילווייז איינגעגעבען. גלייך נאָך דער אָפּעראַציע איז ער געפאַלען אַ קרבן פון בעקאַנטען אָנפאַל אויף איהם אין זשאַליבאָזש. נאָך דעם אָנפאַל האָט זיך צוריק געעפענט די נאָך נישט פערהיילטע ווינד אין די קישקעס, אויסער דעם איז ער נערווען קראַנק געוואָרען, ציים דעם אָנפאַל האָט ער זיך שוין נישט אויפגעהויבען פון זיין געלעגער.

דער פערשטאָרבענער האָט געלאָזען 2 קינדער א 14-יאָהריגען זוהן און א 10-יאָהריגע מיידעל. די פרוי זיינע איז געשטאָרבען מיט עטליכע יאָהר צוריק אויך פון א ראַק.

דער פערשטאָרבענער איז געווען א זשורנאַליסט, ער איז א געוויסע צייט געווען אויך דער פּאָרזיצער פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט. ער האָט פאַרנומען פון 1919 ביזן 1921 דעם פּאָסטען פון וויצע-אויסערן מיניסטער.

וואַרשאַ 6 (טעל. פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז געעפענט געוואָרען די צוואה פון פערשטאָרבענעם וויצע-מאַרשאַלעק דאָמבסקי, אין דער צוואה ווערט געזאָגט, אַז זיין גאַנץ לעבען האָט ער אָפּגעגעבען דער אַרבייט פאַר פּוילען און פאַרן פאָלק. זיין קליין פערמעגען לאָזט ער איבער זיינע 2 קליינע קינדער און בעט דאָס פּויערים-פאָלק צו זאָרגען פאַר זיינע יתומים.

דער וויצע-מאַרשאַלעק צאַר האָט ערקלערט, אַז די לויה וועט פאָרקומען אויפ'ן חשבון פון סיים ס'שטעלט זיך אָבער אַרויס, אַז אין בודזשעט איז ניט פּערהאַן קיין פאָנד דערויף, צוליב דעם וואָס דער סיים מאַרשאַלעק שוויטאַלסקי איז נישטאָ אין וואַרשאַ האָט דער וויצע-מאַרשאַלעק צאַר פּעראָרדענט אַז די סיים-וואַך זאָל אָפיציעל אָנטיילנעהמען אין דער לויה, וועלכע וועט פאָרקומען מאָנטאָג 6 אַ זייגער.

לאדז, 7 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 7 יוני 1931

פראדוקטיוועטע עלעמענטען

קאנען ווערען די יודען אין לאנד

איינער פון די הויפט־כללים פון יעטוועדער סטראטעגיע (מענשען פון מיין דור, וואס האבען איבערגעלעבט דעם רוסיש־יאפאנישען קריג און די וועלט־מלחמה, מעגען דאך שוין רעדען אויך וועגען סטראטעגיע) איז: אז ס'איז ווענינג צו בעצווינגען און פערנעמען, וועלכע ס'איז פאזיציעס, מען דארף זיי קענען איינהאלטען. דער דאזיגער כלל דארף זיין אויך חל ביים בילדען א נייע מלוכה און ביים רעסטאווירען די אלטע. און מיר פערשטעהען זעהר גוט די זארג פון די אמת'ע פוילישע פאטריאטען, וואס שטארקער צו מאכען דאס לאנד, וואס זיכערער עס מאכען, ס'זאל זיך ווידער נישט פונאנדערפאלען.

דערצו איז נישט גענוג צו האבען א שטארק מיליטער, מע מוז זארגען פאר דעם וואוילשטאנד פון לאנד און פון אלע זיינע בירגער, פאר זייער עקאנאמישער און קולטורעלער ענטוויקלונג. דערביי דארף מען אויך נישט פערגעסען וועגען דער רעוואלוציע אין דעם בעגריף „מלוכה", וואס איז פארגעקומען אין די לעצטע תקופות; מען דארף אויך געדענקען וועגען די איבערקעהרענישען, וואס האבען געבראכט צום שאפען אט די נייע מדינות. דער אלטער פרינציפ cuius religio ejus regio (וועמענס אמונה, דעמס איז די מלוכה) איז שוין לאנג בטול געווארען, אבער אויך דער פרינציפ cujus natio ejus regio (וועמענס נאציאנאליטעט דעמס איז די מלוכה) איז שוין אויך נישט מאס־געבענדיג.

גראד איצט ביי דער שטארק אומגעביטענער קארטע פון איירופא, מעת ס'האט זיך געדוכט, אז ס'זענען ענטשטאנען ריין נאציאנאלע מלוכות, און דער נאציאנאלער שאוויניזם האט זיך זעהר פערשטארקט, איז די פראגע וועגען די רעכט פון די מינדערהייטען געווארען איינע פון די ברענענדיגסטע. פון יאהר צו יאהר קלייבען זיך אין זשענעווע צונויף דעלעגאטען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין איירופא, וואס שטעלען מיט זיך פאר א פארשטעהערשאפט פון 40 מיליאן בעפעלקערונג. דייטשען, וואס זענען ביי זיך אין לאנד א מעהרהייט, זענען אין א מינדערהייט אין די אנדערע לענדער — אין פוילען, לעטלאנד, טשעכאסלאוואקאי א. א. דאס זעלבע איז מיט די פאליאקען, ליטווינער, טשעכען א. ד. גל. אט די אלע מינדערהייטען פאדערן זייערע פולע גלייכבערעכטיגונג — פאליטישע, עקאנאמישע און קולטורעלע — און דאס רוב בעקומען זיי טאקע. אגב איז דאס די בעסטע גאראנטיע פאר'ן שלום. ווארום „אויב דו וועסט שלאגען מיינעם, וועל איך שלאגען דיינעם".

די יודען זענען אומעטום א מינדערהייט, זיי קענען דאס נישט זאגען. אבער דערפאר האבען זיי קיין שום פרעמד־מלוכה'שע אספיראציעס נישט.

א ריכטיג פערשטאנענער מלוכה'שער געדאנק זוכט גארנישט קיין לאנגע פירושים פאר זיין פאליטיק בנוגע די נאציאנאלע מינדערהייטען. לעטלאנד, עסטלאנד און אנדערע מדינות גיבען זייערע נאציאנאלע מינדערהייטען פולע גלייכבערעכטיגונג מיט פולשטענדיגער קולטור'על־נאציאנאלער אויטאנאמיע. די לעטען רעכענען זיך א שטייגער נישט מיט דעם, וואס די דייטשען האבען אקטיוו געקעמפט געגען דער זעלבסטשטענדיגקייט פון לעטלאנד. אויך אין טשעכאסלאוואקיע געניסען פון פולער גלייכבערעכטיגונג.

די פוילישע מלוכה־מענער, וואס בעהמען אויף זיך די אחריות פאר דעם וואויל און פאר דער זיכערקייט פונ'ם לאנד, דארפען, דאכט זיך, דווקא ארויסגעהן אט פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט, גראד פוילען, וואס האט צווישען איהרע בירגער א דריטעל בעפעלקערונג, וואס געהערט נישט צו דער פוילישער נאציאנאליטעט, וואלט זיך געמעגט בעזונדערס אויפמערקזאם זיך צוהערען צו די נויטען פון די מינדערהייטען. אין פוילען וואוינען העכער 3 מיליאן יודען, וואס דאס מאכט אויס אין גאנצען לאנד 10 פראצענט, אבער אין די שטעט 30—60 פראצענט, און פאר די אלגעמיינע אינטערעסען פון לאנד איז גארנישט גלייכגילטיג, צי די דאזיגע בעפעלקערונג איז זאט, צי הונגעריג, צי זי האט די מעגליכקייט זיך עקאנאמיש און קולטורעל צו ענטוויקלען, אדער פערקעהרט, זי איז פער'משפט אויף אונטערגאנג.

די יודען אין פוילען וואוינען הונדערטער יאהרען און ווערען אלעמאל דא בילדען בערך דעם זעלבען פראצענט פון דער בעפעלקערונג. מיט זייער ארבייט אויף אלע געביטען פון אינדוסטריע, האנדעל און מלאכה שפילען די יודען א בעדייטענדיגע ראלע אין ווירטשאפטליכען און אויך אין קולטורעלען לעבען פון לאנד. בעזונדערס וויכטיג איז זייער ראלע געוועזען פאר דער מלחמה, און נישט ווייניגער וויכטיג איז זי איצט אין דער אומאפהענגיגער פוילישער רעפובליק, ביי א ריכטיג אוועקגעשטעלטער יודישער פראגע, קען די יודישע בעפעלקערונג ווערען איינער פון די פראדוקטיווסטע עלעמענטען אין לאנד.

ד"ר צ. שאבאד.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן

אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10 — 11 און פון 5—3

קאמף צווישען אמעריקא און סאוויעטען

צוליב'ן ווייץ־מסחר

סאוויעט־רוסלאנד שטעהט איצט אין שדוכים: זי האלט ביים שליסען נייע וויכטיגע אפמאכען מיט קאפיטאליסטישע לענדער, און איהרע פארשטעהער אויף די אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען האבען אנגעהויבען צו רעדען גאר אנדערע ווערטער און מיט גאר אנ'אנדערען טאן ווי פריהער.

פון אט דעם נייעם טאן און די נייע ווערטער איז די וועלט איצט ערשטוינט. וואס—וואס: אבער סענסאציע'ס קען סאוויעט־רוסלאנד יא מאכען! וואס זי זאל נישט אונטערנעהמען צו טון, הויבט זי דאס אן מיט א קנאק, מיט א טומעל, מיט א גאנצען טאראראם. אפילו א פאבריק בויט זי נישט אויף שטילערהייט, אהן א פויק און אהן טרומייטען.

די בעדערפעניש אין אן'אפמאך און אין א פערשטענדיגונג צווישען רוסלאנד און די איבעריגע לענדער פיהלט זיך שוין פון לאנג. רוסלאנד קען נישט אנפיהרען איהר אויפבוי־ארבייט און קען זיך נישט שטעלען פעסט אויף איהרע פיס אהן דער הילף פון דעם אויסלענדישען קאפיטאל, פון אויסלענדישע קרעדיטען און פון אויסלענדישע מאשינען. פון דער אנדער זייט קענען נישט די אייראפעאישע פעלקער קומען צו זיך און פטור ווערען פון דעם קריזיס אהן א נארמאלען האנדעל מיט רוסלאנד. ביידע צדדים זענען בלוטיג פעראינטערעסירט אין א פרידליכען עקאנאמישען און פאליטישען צוזאמענלעבען.

אזעלכע הארמאנישע, פרידליכע בעציהונגען וואלטען זיך לאנג געשאפען, ווען נישט די אומצוטרוי צו סאוויעט־רוסלאנד. די אומצוטרוי איז געשאפען געווארען צוליב דער אויסערליכער און אינערליכער פאליטיק פון דער סאוויעטען־מאכט, וועלכע האט פאר די גאנצע 13 יאהר פון איהר עקזיסטענץ געהאלטען אין איין אויפרעגען געגען זיך די ארומיגע וועלט. נישט מיט איהר פאליטיק ביי זיך אין לאנד, נישט מיט איהרע דיפלאמאטיע, האט זי נישט געקענט וועקען צו זיך ביי די פעלקער קיין צוטרוי.

ליטווינאוו לעצטע ערקלערונג, אז עס קען געשאפען ווערען „א פרידליכער צוזאמענלעבען פון לענדער נישט קוקענדיג אויף זייער פערשידענארטיגער געזעלשאפטליכער, פאליטישער און עקאנאמישער סיסטעם", איז אין דעם שארפסטען ווידערשפרוך מיט דער ביז־איצטיגער פאליטיק פון דער סאוויעטען־מאכט, וועלכע איז געבויט גאר אויף אנ'אנדער פילאזאפיע, אויף א געדאנק פון שטענדיגען קאמף „פון אינעווייניג און פון אויסעווייניג". ביז איצט האט די סאוויעטען־מאכט אויסגעקוקט די אויגען אויף א וועלט־רעוואלוציע.

אין דעם בעשטעהט דער איבערבראך אין איהר פאליטיק, אויב מען זאל אורטיילען די לאגע לויט ליטווינאווס רעדע. צי מיט זיינע ווערטער מיינט די סאוויעטען־מאכט אויסצודריקען אויפריכטיג א נייע ווענדונג אין איהר פאליטיק, איז אן'אנדער פראגע; אויפריכטיגקייט איז בכלל א זעלטענער ארטיקעל אין די בעציהונגען צווישען לענדער. די לאגע איז אבער אזא, אז מען קען ביז א געוויסער מאס יא גלויבען, אין דעם פערלאנג פון רוסלאנד צו שאפען א וועלכע עס איז פערשטענדיגונג מיט דער קאפיטאליסטישער וועלט.

ליטווינאווס אונערווארטעטער פארשלאג וועגען אן עקאנאמישען בונד צווישען די לענדער איז געקומען ווי א דונער פון א קלארען הימעל, און האט אוועקגעשטעלט בריאנס פלאן פאר א נייעם צאם.

נישט לייכט וועט זיין פונאנדערצוּוויקלען אויך דעם קנויל, וואס פערוויקעלט זיך איצט אויף ארום דער ווייץ־פראגע.

ווי אזוי צו שאפען נארמאלע זיכערע פרייזען אויף ווייץ. די פרייזען פון ווייץ זענען לעצטענס שטארק געפאלען; מען מוז דעריבער געפינען א מיטעל, ווי אזוי איינצושטעלען א פעסטען מארק פאר ווייץ. הויבט זיך דא אן די זעלבע דעבאטע מיט די זעלבע טענות ווי ביי אנדערע פראדוקטען: רוסלאנד, שרייט מען, פערפלייצט די וועלט מיט איהרע ביליגע ווייץ, קומט דא ווידער דער זעלבער ענטפער ווי ליטווינאווס ענטפער אויף דער זשענעווער קאנפערענץ: יא, אונזער ווייץ איז טאקע זעהר ביליג, און, אגב, זעהר גוט אויך, אבער וואס ווילט איהר האבען פון אונז? מיר ווילען אין דעם האנדעל מיט ווייץ בלויז דערגרייכען דעם פלאץ, אין וועלכען רוסלאנד איז געשטאנען נאך פאר דער מלחמה, נישט מעהר. מיר ווילען ארויסלאזען און ארויספיהרען ווייץ אזוי פיל וויפיל ס'איז נאר מעגליך, ווייל מיר דארפען האבען געלד, מיר דארפען האבען מאשינען און אינסטרומענטען, מיר דארפען פאר זיך קויפען סחורות. אדרבא, לאמיר קומען צו א פערשטענדיגונג, אנערקענט אונז פאליטיש, שליסט מיט אונז עקאנאמישע אפמאכען — און מיר וועלען קומען צו א טאלק.

אבער גאר אנ'אנדער ליד זינגט אמעריקא, זי איז געגען אינטערנאציאנאלען אפמאך וועגען ווייץ. אמעריקא וועט נישט צושטעהן צו קיין שום פלאן וועגען א קוואטע פאר ווייץ אדער וועגען אנדערע אזעלכע בעגרענצונגען אין דעם ווייץ־האנדעל. דער איינציגער אויסוועג פון דער לאגע, איז אז די פעראינטערעסירטע לענדער אויף א פריוויליגען אופן צו בעשטימען צו פראדוציר'ען וואס־ווענינגער ווייץ. אמת, עס פאדערט זיך א גאנץ לאנגע צייט פאר אזא מין ארבייט. אמעריקא צוזאמען מיט קאנאדע, ארגענטינא און אויסטראליען קענען שאפען צווישען זיך אזא פערשטענדיגונג. רוסלאנד, ווי מיר זעהען, לאזט מען אינגאנצען אויסען.

דערווייל איז א שארפע מיינונגס־פערשידענהייט נישט נאר צווישען רוסלאנד און אמעריקא, אין דער פראגע פון ווייץ, נאר אויך צווישען די נאהענטע שכנים — צווישען אמעריקא און קאנאדע. מילא, די שכנים וועלען שוין ווי ס'איז היך אויסגלייכען; אבער צווישען אמעריקא און רוסלאנד האלט עס נאך נישט דערווייל ביי אנ'אויסגלייך. פערקעהרט, צווישען זיי שטעהט דערווייל א הויכע וואנט, וועלכע צוטיילט ביידע גרויסע לענדער כמעט אין אלע פראגען. און אין דער פראגע פון ווייץ איז זייער ביידענס שטעלונג בעזונדער ווייט. מען קען צוליב דעם ערווארטען אפילו א צוזאמענשטויס צווישען ביידע לענדער. די ווייץ־פראגע איז איצט א צו־אנגעוועהטאגטע פראגע, מען זאל זי קענען שליכטען אזוי לייכט.

30 טויזענט מעטער איבער דער ערד

א דייטשער דאקטאר מיט פראפ. פיקאר'ס אסיסטענט גרייטען זיך צו דער נסיעה

די געלונגענע הימעל־נסיעה פון פראפעסאר פיקארד האט א שטויס־געטון א סך פארשער און פליהער צו פרובען זייער גליק אין די הימלען.

דער אסיסטענט פון פראפעסאר פיקארד, וועלכער האט מיטגעמאכט די הימעל־רייזע, ד"ר קיפפער האט דערקלערט, אז מען דארף איצט אויסבויען א נייעם באלאן, וואס זאל האבען א סך קאמערלעך. מיט אזא באלאן וואלט מען געקאנט אריין טיף אין דער סטראטאספערע און ווען מען וואלט זיך געוואלט אראפלאזען, וואלט מען בלויז געדארפט איינציקווייז עפענען די קאמערלעך.

מיט אזא באלאן פון א סך קאמערלעך וואלט מעגליך געווען זיך אויפצוהויבען פון 30 טויזענט מעטער (פראפ. פיקארד האט זיך נאר אויפגעהויבען אויף 16 טויזענט מעטער).

ד"ר קיפפער האט דערקלערט, אז אויב עמיצער וואלט אויסגעבויט אזא באלאן, וואלט ער, קיפפער, געווען גרייט זיך צו בעטייליגען אין דער דאזיגער נסיעה.

מיט דער דאזיגער דערקלערונג פון ד"ר קיפפער האט זיך פעראינטערעסירט דער מינכענער ד"ר וועלס. ער האט דעם ד"ר קיפפער איינגעלאדען אויף א בשותפותדיגער נסיעה אין א לופט־באלאן כדי זיך אזוי ארום מיט איהם צו בעקענען און מיט איהם אדורכצורעדען זיך וועגען דעם נייעם פראיעקט. ד"ר וועלס וויל אויסבויען אזא לופט־באלאן און צוזאמען מיט ד"ר קיפפער זיך לאזען אין הימעל אריין. ד"ר וועלס, הגם ער איז פון פאך א דאקטאר מעדיצין, איז איינער פון די עלטסטע פליהער און בעזיצט גרויסע מעטעאראלאגישע דערפאהרונגען.

* * *

די שטאט ציריך האט צוגעגרייט פאר די הימעל־העלדען, פראפ. פיקארד און ד"ר קיפפער, א בעגייסטערטען קבלת־פנים. ביידע שאפער זענען אנגעקומען קיין ציריך אויף אן'אעראפלאן, וועלכער איז בעגלייט געווארען פון צעהנדליגער ציווילע און מיליטערישע אעראפלאנען. אויפ'ן פליה־פלאץ האבען בעגריסט די העלדען דער שטאט־פרעזידענט און רעגירונגס־פארשטעהער. דער אריינפאהר פון פליה־פלאץ אין שטאט אריין איז פערוואנדעלט געווארען אין א מאניפעסטאציע. די גאנצע בעפעלקערונג איז געווען פערזאמעלט אויף די גאסען און ענטוזיאסטיש בעגריסט די העלדישע געסט. אין אווענט איז פארגעקומען א גרויסער באנקעט, ארגאניזירט פון מזרח־שווייצארישען לופט־פליה־פעראיין.

יודישע לאנדקענטשאפטס־געזעלשאפט

און די פוילישע טוריסטען־בעוועגונג

ווארשא (יט"א) די פערוואלטונג פון פוילישען פערבאנד פון טוריסטישע געזעלשאפטען האט בעשלאסען אנצונעהמען אלס מיטגליד די יודישע לאנדקענטשאפטס־געזעלשאפט, וועגען וואס די פערוואלטונג האט אויך מיטגעטיילט אפיציעל דער געזעלשאפט.

אזוי ארום איז פערענדיגט געווארען דער קאמף וואס פיהרט זיך שוין א לענגערע צייט וועגען גלייכבערעכטיגען די יודישע לאנדקענטשאפטס־בעוועגונג און די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט האבען בעקומען דאס רעכט צו געניסען פון א גאנצע ריי הנחות און פריווילעגיעס, וועלכע מען האט זיי ביז איצט נישט אנערקענט.

דאס אננעהמען אין פוילישען פערבאנד פון די טוריסטען־געזעלשאפטען איז צו פערדאנקען דער ענערגישער און אקטיווער טעטיגקייט, וועלכע די געזעלשאפט האט לעצטענס ענטוויקעלט.

די נייע הויפט־פערוואלטונג, וואס איז געוועהלט געווארען אויף דעם לעצטען צוזאמענפאהר האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: ד"ר מ. הינדעס — פרעזעס, ד"ר וואילמאן און ה' דיידע (לאדז) — וויצע־פרעזעסען, ה' ציידעראוויטש — קאסיר, אינזש. וויל — סעקרעטאר און ה' דובראוויטש — מיטגליד.

דער פרעזעס פון דער נייער הויפט־פערוואלטונג ראטמאן ד"ר מ. הינדעס האט ערטיילט דער יט"א פאלגענדע אויפקלערונגען וועגען דעם נאהענטסטען ארבייטס־פראגראם פון דער י. ל. ג.

קודם כל דארף מען אונטערשטרייכען מיט דער פולער בעפרידיגונג דעם פאקט, דאס די געזעלשאפט האט זיך אנגעשלאסען אין אלגעמיינעם פוילישען טוריסטען־פערבאנד, וואס עס איז אגב א פראדוקט פון דער ארבייט פון דער געזעלשאפט, וועלכע האט זיך אויסגעצייכענט אין דער גאנצער טוריסטען־בעוועגונג.

אויסנוצענדיג די ביז־איצטיגע ערפאהרונגען האט די געזעלשאפט געהאלטען פאר ווינשענסווערט צו פערברייטערען איהר ארבייט אויך מחוץ די גרעניצען פון לאנד, צו דעם צוועק ווערט ארגאניזירט א רייהע אויספליגען אויף דער אינטערנאציאנאלער קאלאניאל־אויסשטעלונג מיט ספעציעלער בעריקזיכטיגונג פון די יודישע מאמענטען, פיל אויספליגען אין די דרום־לענדער (ווינען, איטאליען, פאלעסטינא, אפריקע) און אין די צפון־לענדער.

חוץ דעם ווערט פאר־אויסגעזעהען די אנקנופונג פון אנ'ענגערען קאנטאקט מיט די בעזונדערע אבטיילונגען און מיטגלידער דורך פערשטארקען די ביז־איצטיגע אבטיילונגען און גרינדען נייע. מיט דער דאזיגער ארבייט וועט זיין געבונדען א פערברייטערונג פון דער טעטיגקייט דורך ארגאניזירען רעפעראטען פון געביט פון טוריסטיק און ווערבירען נייע מיטגלידער.

די נייע פערוואלטונג האפט, אז הן די געזעלשאפט, הן די פרעסע וועלען מאראליש אונטערשטיצען די י. ל. ג., נעמענדיג אין אכט, אז די לאנדקענטשאפט־ארבייט איז אנבעדינגט א וויכטיגער מאמענט אין אלגעמיין־געזעלשאפטליכען לעבען.

—:o:—

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט

ביימאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

מיאוסע ליבעס פון א בעריהמטע פויפסט

אין רוים

פאפסט אלעקסאנדער דער זעקסטער, וועלכער האט געקיניגט איבער דער קאטוילישער קירכע מיט העכער 400 יאהר צוריק, איז דער שווארצסטער שאנד־פלעק אין דער געשיכטע פון קאטוילישער הערשאפט. דער דאזיגער „הייליגער פאטער" פון רוים, וועלכער איז געזעסן אויפ'ן פאפסטליכען טראן אין רוימישען וואטיקאן (דעם פאפסט פא־לאץ) פון 1492 ביז 1503, האט אין די עלף יאהר פון זיין רעגירונג אפגעטון מעהר שענדליכע און עקעלהאפטע טאטען, ווי א גאנצע באנדע מערדער און ווייסע שקלאפען הענדלער. ער האט געהאט צעהנדליגער געליבטע, מיט וועלכע ער פלעגט פראַ־ווען די ווילדסטע און עקעלהאפטסטע הוליאנקעס, און איינע פון זייבע מעטרעסען איז געווען זיין אייגענע טאכטער, די בעריהמטע מערדערין און גיפט־מישערין, לוקרעציא בארגיא. די געזעצליכע מענער פון זיינע מעטרעסען האט ער אבער דער־ווארגען.

דאס זענען פאקטען, וועלכע זענען פערשריבען אין דער היסטאריע מיט בלוטיגע בוכשטאבען, און קיין אונפארטייאישער מענש צווייפעלט נישט אין זיי. די פאקטען זענען פערצייכענט געווארען פון ערנסטע היסטארישע שרייבער, וועלכע האבען גרונד ליך שטודירט די געשיכטע פון יענעם שרעקליכען פאפסט און פון דער צייט, אין וועלכער ער האט געלעבט און וועלכע האבען יענע פאקטען ארויס־גענומען פון פערשידענע היסטארישע דאקומענטען, וואס זיי האבען געפונען.

איצט האט מען געפונען 48 בריף, געשריבען פון דעם „הייליגען רוימישען פאפסט" אלעקסאנדער צו זיין טאכטער און צו אנ'אנדערע געליבטער זיי־נער. די בריף זענען 400 יאהר געלעגען בע־גראבען צווישען די געהיימע פאפירען אין פאפסט־ליכען פאלאץ אין רוים און קיינער האט פון זיי קיין אהנונג נישט געהאט.

די בריף זענען געשריבען צווישען נאוועמבער 1493 און דעצעמבער 1494. אין יענער צייט איז אלעקסאנדער ערשט געווען איין יאהר פאפסט און ער האט נאך נישט געהאט אפגעטון די אלע שרעקליכע בלוטיגע פערברעכענס, וועלכע האבען איהם „בעריהמט" געמאכט אין דער היסטאריע. ער האט נאך דעמאלט נישט געהאט אויסגעקוילעט אזוי פיל אריסטאקראטען, כדי צו קענען ביי זיי צונעהמען זייערע פרויען אדער זייערע פערמעגענס.

אבער די בריף ווייזען, אז ער איז שוין דאן, ביים סאמע אנהויב פון זיין פאפסטליכער הערשאפט, געווען א מיאוס'ער מענש, א געמיינער אינטרי־גאנט און א שרעקליכער הולטאי.

אין יאהר 1493 איז זיין טאכטער לוקרעציא ערשט אלט געווען 14 יאהר, און עס האט נאך געדויערט עטליכע יאהר איידער זי האט געקריגען איהר רעפוטאציע אלס א שרעקליך אויסגעלאסענע פרוי און די ערגסטע מערדערין און גיפט־מישערין אין דער היסטאריע.

מיר ווייסען נישט גענוי, צי אלעקסאנדער האט שוין דאן געהאט אינטימע בעציהונגען מיט זיין 14־יאהריגער טאכטער, וועלכער ער פלעגט אלעמאל, אפילו ווען זי איז געווען א יונגע קינד, מיטנעה־מען צו זייבע מיאוסע, אויסגעלאסענע הוליאנקעס, און איהר ווייזען די ערגסטע ביישפילען פון זיבד און שמוץ. אבער אין עטליכע בריף, וואס ער האט איצט אויפגעדעקט, רעדט דער פאפסט אין א מערקווירדיגען אינטימען טאן צו זיין 14־יאה־ריגער טאכטער.

„לוקרעציא, געליבטסטע טאכטער, אונזערע" שרייבט ער איהר אין איין בריף. „מיר פיהלען צו דיר א הארציגע, אונבעגרעניצטע ליבע. מיר ליבען דיך הייסער און שטארקער ווי מיר ליבען, וועלכע עס איז אנדערע פערזאן, אין דער וועלט"...

אין דעם טאן פון א פערליבטען זענען גע־שריבען אלע בריף, וואס דער פאטער האט גע־שיקט צו זיין טאכטער. א מאדנער, פערדאכטי־גער טאן. ווען אלעקסאנדער וואלט ליב געהאט זיין 14־יאהריגע טאכטער נישט מיט א חזיר'ישער דע־גענעריטער ליידענשאפט, נאר מיט דער ליבע פון א פאטער, וואלט ער אויך נישט מיטגענומען צו זייבע בעריהמטע הולטאיישע הוליאנקעס, אויף וועל כע ער מיט זיין סוויטע האבען עפענטליך געפראַ־וועט די שענדליכסטע זנות־וואקכאנאליעס.

צווישען די 48 בריף, וואס מען האט געפונען, זענען עטליכע אדרעסירט צו זיין נייער מעטרעסע, די פרינצעסין גוליא פארנעזע, וועלכע איז אין איהר צייט געווען בעריהמט אלס די גרעסטע שענהייט פון איטאליען.

די פרינצעסין האט אין אלעקסאנדער'ס האר־צען, פערנומען דעם פלאץ פון זיין פריהערדיגער מעטרעסע, והנשא דע קאטאנאיס, מיט וועלכער ער האט געהאט זייבע דערמאהנטע צוויי קינדער.

זיין נייע מעטרעסע, די פרינצעסין, איז גע־ווען א פערהייראטע פרוי, איהר מאן איז געווען פרינץ ארזינא ארזיני, איינער פון די גרעסטע און רייכסטע אריסטאקראטען פון איטאליען.

עטליכע בריף צו זיין נייער געליבטער גלי־הען פון זינדיגער ליידענשאפט און פון פאעטישער ראמאנטישקייט. אבער ווען די פרינצעסין האט איהם אין איינעם פון איהרע בריף געלאזט וויסען, אז זי האט ברעה צו ווערען צוריק א געטרייע פרוי צו איהר געזעצליכען מאן, ענטפערט ער איהר, דער פאפסט, א בריף, אין וועלכען ער זידעלט זי ווי די ערגסטע, ער רופט איהר אן „פאלשע" און „פערדרעטערקע" און ער סטראשעט איהר מיט טויט.

היסטאריש איז פעסטגעשטעלט, אז באלד נאכ־דעם האט אלעקסאנדער זיך בלוטיג נוקם געווען אן דער פרינצעסינס מאן, ארזיני, און אן זיין גאנצע פאמיליע. ווירדזשיניא ארזיני איז פער'סמ'ט גע־ווארען, און פאאלא און פראנציסקא ארזיני זע־נען דערווארגען געווארען פון אלעקסאנדערס הענ־קערס.

זיין פריהערדיגע געליבטע, די מוטער פון זיינע צוויי קינדער, האט זיך, ווייזט אויס דערוואוסט, אז דער פאפסט האט זיך צוקריגט מיט זיין נייער געליבטער און ער קוקט אויף איהר ווי א פער־רעטערין, ווייל צווישען די געפונענע בריף איז דא איין בריף, וואס דער פאפסט האט געקריגען פון זיין אלטער אוועקגעווארפענער געליבטער, אין וועלכען זי בעט איהם מיט הארציגע ווערטער, אז ער זאל איהר בעוויליגען אנ'אוידיענץ אין פאפסטלי־כען פאלאץ און זי וויל זיך דורכרעדען מיט איהם עס ווייזט אויס, אז די אלטע געליבטע האט גע־דענקט, אז זי קען איצט צוריק פערנעהמען איהר אלטען פלאץ, אין הארצען פון פאפסט, וועלכער איז אין יענער צייט שוין אלט געווען 63 יאהר, אבער ליבעס האט ער נאך געפיהרט ווי א יונגער דאן זשואן.

וועגען זיין טאכטער, לוקרעציא, עקזיסטירט שוין א גאנצע ביבליאטעק מיט ביכער, בעריהמטע שרייבער און ארטיסטען, האבען איהר פארגעשטעלט אלס „בעשעפעניש פון שפיזען און סם". זי ווערט געשילדערט אלס א וואונדער־שעהנער טייוועל, וועל־כע האט געפלאנעוועט אלע מארדען, וואס איהר פאטער און איהר ברודער צעזארא בארגיא זענען אין זייער לעבען בעגאנגען.

די לוקרעציא זעהט מען נישט ארויס אין די בריף, וואס מען האט איצט געפונען. אין די בריף איז זי א פרעהליכע, ראמאנטישע פרוי, מיט א פיינעם געשמאק און מיט א שארפען בליק צו בעאבאכטען מענשען און זאכען.

אבער מען טאר נישט פערגעסען, אז זי איז דאן ערשט אלט געווען 14 יאהר. כאטש זי איז שוין געווען א פערהייראטע פרוי. אין עלטער פון 13 יאהר האט איהר, איהר פאטער, חתונה געמאכט מיט דעם ־יל עלטערען פירשט דשיאוואני ספארסי, וועמען זי האט שפעטער אפגערוימט פון וועג דורך א פלעשעלע סם... זי איז פון איהר יוגענד אן שוין געווען א מיסטעריעזע פרויען פיגור, פול מיט געהיימע, קאפריזען און ווידערשפרוכען, און עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז שוין דאן, צוליב בייגעריגקייט און קאפריז, האט זי זיך ארייגעלאזען אין אנ'אינטימען פערהעלטעניש מיט איהר אייגענעם פאטער, וועלכער האט אויף איהר אלעמאל אויסגעאיבט א היפנאטיזירענדע ווירקונג מיט זיין מערקווירדיגער חיה'שער ליבע און גרוי־זאמקייט.

די 48 געפונענע בריף פון דעם בעריהמטען פאפסט זענען א וויכטיגער ביישטראג צו דער געשיכטע פונ'ם פינסטערען, בלוטיגען מיטעלאלטער.

די שעדליכקייט פון שטויב

פון פראפ. **ק. יעטעז**

די שעדליכקייט פון שטויב פאר'ן געזונד פערדינט זעהר אנ'ערנסטע אויפמערקזאמקייט, ווייל די צאהל ארבייטער און בעל־מלאכות, וואס האבען צו טון מיט שטויב אין דער אינדוסטריע, איז זעהר גרויס. אבער אויך דער שטויב אין די גאסען און אין די וואוינונגען איז שעדליך פאר די לונגען און אויגען. חוץ דעם איז גרויס די געפאהר זיך אנצונעמען דורכ'ן שטויב מיט טובערקולאז. אין די וואוינונגען, וואו עס געפינען זיך טובערקולאז־קראנקע.

דער שטויב אין די וואַרשטאטען קען זיין פון שטאפען, פון מעטאל, מינעראלען און פון מאטעריאלען, וואס בעקומען זיך פון געוויקסען און בעלי־חיים. אבער דער דאזיגער שטויב ווירקט שעדליך ערשט דאן, ווען ער ווערט איינגעאטעמט אין גרויסע סכומים, ווייל דעם מענשענס קערפער איז אזוי געשיצט, אז ער לאזט נישט צו צו די לונגען פרעמדע עלעמענטען. חוץ דעם קען איינ־געאטעמט ווערען פון דער לופט בלויז א דינער שטויב, ווייל גרעסטע טיילען פאלען אויפ'ן באדען.

ווייטער הענגט עס אפ פון דעם, צי דער שטויב לעזט זיך אויף אין די זאפטען פון קער־פער, צי נישט. אויב יא, און אויב ער איז נישט עסיק, ווערט ער פשוט צוריק ארויסגעפיהרט פון קערפער. אויב אבער נישט, מאכט ער אן פיל שאדען, ווי א פרעמדער געגענשטאנד, בפרט נאך ווען ער האט שארפע און שפיציגע קאנטען, דאן קומט פאר א מעכאנישע רייצונג פון דער שליימ־הויט פון די אויגען, האלז א. א. וו. וואס פיהרט צו קאטארען און וואונדען.

אויך די אויערען ליידען דערפון, עס ווערט אין געהערגאנג א קארעק פון אויער־שמאלץ. די הויט ווערט פון שטויב אויסגעשאטען, בעדעקט מיט קרעצליך, בפרט נאך ווען מען וואשט זיך נישט ווי געהעריג, און מ'קוקט נישט אויף ריינ־ליכקייט.

אויך דער כעמישער צוזאמענשטעל פון שטויב שפילט דא א ראלע. דער שטויב פון טאמאסשלאק רופט ארויס א קאטאר אין די בראנכען. אמאל אויך א לונגען־אנצינדונג. די ארבייטער אין די צינק־גיסערייען בעקומען אפט אזוי גערופענעם צינק־פיבער, קוימענקערער זענען גענייגט צו בעקומען א ראק אויף דער הויט. צעמענט און קאלך־אר־בייטער — אנ'אנדער אויסשלאג. ביי די וואס האבען צו טון מיט שטויב פון מעהל אדער צוקער, פוי־לען זיי די ציינער.

אנדערע מינים שטויב זענען געפעהרליך צו־ליב דעם, וואס אין איהם געפינען זיך באקטעריעס. וואס רופען ארויס מילצבראנד, געשווירען, לונ־גען־ענטצינדונג א. א וו אויך די פערשידענע קליי־נע שווערעלעך. דער עיקר אין שטויב פון תבואה, קענען זיין די סיבות פון פערשידענע קראנק־הייטען. אויב מען פאלמעסט נאכ'ן טויט אזוינע מענ־שען, וואס ארבייטען אין שטויב, געפינט מען ביי זיי אין די לונגען כאראקטעריסטישע טערעגדערונגען אזוי אז מען קען זאגען מיט וואס פאר א שטויב זיי האבען געהאט צו טון; צי מיט קוילען, צי מיט שטיינער, מיט אייזען, צי מיט טאבאק, אד"ג.

אין אזוינע לונגען פערשפרייט זיך און ענטווי־קעלט זיך לייכט דער באציל פון טובערקולאז, צו־ליב דעם, וואס אויף דער שליימהויט זענען פער־האן וואונדערלעך, דעריבער רופט מען טאקע די סוכאטע שטויב־קראנקהייט. די שטערבליכקייט פון דער דאזיגער קראנקהייט איז בעזונדערס גרויס צווי־שען די ארבייטער פון זאמד־שטייבער, גראפיט, מארמאר און אייזען, נאכמעהר. — צווישען ארביי־טער ביי וואל, באוועל, שמאטעס אד"ג.

מערקווירדיג איז, וואס גראד מאנכע פראַ־פעסיעס מיט שטויב זענען אזוי ווי געשיצט פון טובערקולאז. אין די פאבריקען פון גיפס, קאלך און צעמענט איז זעלטען צו געפינען טובערקולאז־קראנקע, אפילו צווישען די, וואס ארבייטען ביי קוילען, איז די צאהל קראנקע אויף טובערקולאז נישט גרעסער, ווי ביי אנדערע ארבייטער, אויף דעם זענען פערהאן גאנץ בעזונדערע אורזאכען.

ביי אננעמען זיך מיט טובערקולאז שפילט א גרויסע ראלע אויך די קאמפלעקציע פון דעם מענ־שען און זיין סאציאלע לאגע. ביי א פערבעסערטער טעכניק אין די ווארשטאטען, ביי ווענטילאטארס, וואס ציהען ארויס דעם שטויב, איז די סכנה פון איהם א סך קלענער. אויב אזוינע איינריכטונגען זענען נישטא. איז שוין פיל געזונטער, אז די ארבייט קומט פאר אויף די פרייע לופט, אדער אין אפענע האלעס.

כדי צו פערקלענערען דעם שטויב, דארף מען אומבעדינגט צו זעהן צו מאכען די לופט פייכט, שפריצען מיט וואסער, קערען און וואשען מיט נאסע בערשטען און טיכער; די ווענט און די פאד־לאגע שמירען מיט אייל, וואס האלט איין אין זיך דעם שטויב.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4
פריהער צעגעלניאנא 36) טעל. 90=216.
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען. עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען

---

29)

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. פראנצויזישער ראמאן פון לאנדאנער לעבען

פראפעסאר לעהמאן האט זיך שטארק אינטע־רעסירט מיט די צוגרייטונגען צו דער פארשטעלונג, אלס „קונסט־מבין און קריטיקער" איז ער געקו־מען צו די פראבען, זיך בעקענט מיט'ן דירעקטי־אר און מיט די ארטיסטקעס.

אדאלף און „כארט" האבען גאנץ גוט בעמ־ערקט זיין גרויסען אינטערעס צו אלעם, וואס זיי טוען און זיי האבען געשטערט, אויף פערשידענע אופנים, יעדען פרוב פון פראפעסאר אריינצולאזען זיך אין א שמועס מיט די מיידלעך. דאס „אזוינע קאץ־און־מויז־שפיל איז אזוי געגאנגען ביז צום טאג פון דער פארשטעלונג.

די צוויי „טעאטער דירעקטארען" זענען אבער געווארען פון אזא ארומיאגען זיך און זיי זענען איינגעפאלען א געדאנק צו שאנטאזשירען דעם פראפעסאר מיט דעמזעלבען מיטעל, מיט וועלכען ער פערפאלגט זיי.

נאך א רעפעטיציע ווען אלע מיידלעך זענען געווען צוזאמען האט „כארט" אויף א געהיימניש־פולען אופן געזאלטען א רעדע פאר דער טרופע.

— איהר זאלט וויסען, אז אויפ'ן וועג קיין אמעריקא לויערען פערשיידענע געפאהרען, בעזונ־דערס פאר יונגע און שעהנע מיידלעך. איהר האט דאך געוויס געהערט וועגען פרויען־הענדלער, וואס פערפיהרען מיידלעך אונטער פערשידענע אויסרייד־דען. ווען איך פיהר אייך איצט אויפ'ן טורנע בין איך איינגאנצען פאר אייך פעראנטווארטליך און איך טראג אויף מיר די אחריות פאר דעם, וואס קען אייך פאסירען אויף דעם וועג.

— צוליב וואס האלט איהר פאר אונז אזא לעקציע פון מאראל, האט אויסגעשריגען א שעה־נע ברונעטע פון מיטעלען וואוקס מיט לעבעדיגע אייגעלעך, א טעמפעראמענטפולע טענצערין און איינע פון די בעסטע ארטיסטקעס פון דער טרופע.

— צוליב דעם, כדי אייך צו ווארנען פאר א געפאהר, וואס איז זעהר באהענט פון אייך, מאר אייער נאז און איהר בעמערקט עס אפילו נישט.

— ווער איז דאס אזעלכער דער דאזיגער פרויען־פערפיהרער, וועלכער וויל אונז פערקויפען? האט דיזעלבע ארטיסטקע מיט איראניע געפרעגט.

— ס'איז א סימן, אז מיר זענען נאך עפעס ווערט, ה' דירעקטאר, האט געזאגט א קליינע בלאנ־דע דייטשקע, מיט איהר קליגגענדיג שטימעלע.

— אין דעם צווייפעל איך גארנישט, אבער ריטא, זיי נישט אזוי איבערשפיציג, איך וועל דאס דיר באלד ערקלערען.

— אלזא, איך הער זעהר אויפמערקזאם, האט די ברונעטע ריטא ווייטער געלאכט, כדי איך זאל מיך וויסען צו פערהיטען פאר דעם שרעקליכען פרויען־פערפיהרער.

„כארטס„ מינע איז ווייטער געווען ערנסט און האט געזאגט בעטאנענדיג יעדעס ווארט בעזונדער:

— מ'האט מיר אויפמערקזאם געמאכט, אז דער פראפעסאר לעהמאן, דער כלומר'שטער קונסט־קרי־טיקער און טעאטער־מבין איז איינער פון די געפעהרליכסטע פרויען־הענדלער. ער פאהרט פון בוענאס־איירעס קיין איירארפא און צוריק און ברענגט דארט אהין כסדר נייע אונשולדיגע קר־בנות.

— דער דאזיגער שעהנער מאנספערשוין, מיט די לאנגע צושויבערטע האר, מיט דער בעזים באָרד מיט די בלויע ברילען, מיט דער קרומער נאָז, איז א פרויען־הענדלער, האט ריטא אהן אויפהער געלאכט, אזעלכע שעהנקייטען שיקען די פרויען־הענדלער ארויס צו פאנגען יונגע שעהנע מיידלעך, וואס שייך מיר זייט רוהיג, ה' דירעקטאר, איך וועל מיט דעם „פראפעסאר־פרויענהענדלער" נישט ראמאנסירען, איך קען אייך שווערען, אז איך וועל איהם קיין קוש נישט געבען. איבעריגענס, ה' דירעקטאר, פערשטעהט איהר אליין נישט, וואס פארא שטותים איהר רעדט.

— נו, נו, מיינע דאמען, נאר פארזיכטיג און אהן וויצען. איך האב מעהר פראקטיק פון אייך און איך קען בעסער די וועלט. די צושויבערטע האר, די בעזים־באָרד און די לאנגע נאז קענען זיין צו־געקלעפט און פרעמד. היבטער זיי פערשטעקט זיך א בעסטיע, א חיה, וואס די וועלט האט נאך נישט געזעהן. איך וועל אייך וועגען דעם נאך איבער־ציילען.

ריטא האט זיך אנגעהויבען צו פערטראכטען.

די ערנסטקייט, מיט וועלכער „כארט" האט גערעדט האט אויף איהר געמאכט אנ'איינדרוק.

— אויב אזוי, האט ריטא אויסגעשריגען, וואלט איך אזא יונגענמאן געוואלט דעמאסקירען. איך זיך שוין לאנג בקמה צו נעהמען אין די דאזיגע בחורים. אי, איך האב פאר'יואס.

— נאר נישט מאכען קיין נארישקייטען, ריטא, מיר מוזען האלטען אונזער פרעסטיזש און נישט [illegible] אווענטורעס. מיין אויפגאבע איז געווען אייך צו ווארענען, כדי איהר זאלט וויסען ווי זיך צו האלטען. בנוגע דעם כלומרשטען פראפעסאר.

„כארטס" שפיצעל האט געהאט א ווירקונג. ער האט ביי אלע מיידלעך מיט אמאל צוגענומען דעם גאנצען צוטרוי, וואס זיי האבען געהאט צו דעם פראפעסאר, וועלכער האט זיך מיט זיי גע־האט בעפריינדעט, זיי האבען אנגעהויבען צו קוקען אויף דעם פילאזאף מיט גאנץ אנדערע אויגען און האבען איהם אנגעהויבען אויסצומיידען, אבער אזוי אז ער זאל דאס נישט בעמערקען.

נאר איין ריטא האט נישט אויסגעמיטען דעם פראפעסאר, נאר פערקעהרט, זי האט געזוכט א געלעגענהייט צו בלייבען מיט'ן פראפעסאר אליין. זי האט אונבעדינגט געוואלט, אז ער זאל אנ־הויבען צו רעדען מיט איהר דווקא וועגען דעם פרויען־האנדעל, דווקא וועגען פערפיהרען, פער־קויפען. דאס איז געווארען פשוט ביי איהר א ליי־דענשאפט, א חשק, צו וועלכען זי האט געשטרעבט מיט אלע אברים, זי איז פשוט נאכגעגאנגען דעם פראפעסאר און זיך בעמיהט, אז קיינער זאל איהר נישט שטערען. אזוי איז אוועק עטליכע טעג, ביז איהר שטרעבונג איז פערווירקליכט געווארען. אין א הייסער נאכט, האט ריטא שפאצירט אליין אויפן דעק פון דער שיף. פון דער צווייטער זייט איז אנגעקומען פראפעסאר לעהמאן.

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 6 / כב סיון תרצ"א

יוני

זון-אויפגאנג 3.21
זון-אונטערגאנג 7.48

פון האנדעלס-געריכט

אויף דער לעצטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט האָט די פירמע ס. האמבירסקי, פּיעטריקאָווער 42 בעקומען א פערלענגערונג פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים, אנהויבענדיג פון 29 מערץ ה. י.

* * *

דאָס האנדעלס געריכט האָט אויך בעשטעטיגט דעם באנקראָט פון יוכבד גרינשטיין, די פרוי פון באנקראָטירטען י. א. גרינשטיין מאטעיקא 9, ווייל עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז די פרוי איז א שותפטע צום מאנס פירמע.

* * *

בשעתו האָט דער באַנקראָטירטער מענדעל גוטמאַן פון קאַלעבאַך-גאַס 21 בעקומען א גלייט-שיין און זיין פרוי איטא גוטמאַן — נישט. זי בעהאלט זיך אויס.

דאָס געריכט האָט איצט בעטראכט די אפעלאציע פון דער פרוי גוטמאַן און נישט גענומען זי אין בעטראכט, איינהאלטענדיג אין קראפט דעם באנקראָט.

* * *

דאָס געריכט האָט אויך נישט ערטיילט קיין גלייט-שיין דער באנקראָטירטער פירמע „באטינג" (מאטעל גדליה באהאריער און הענריק אדאָלף זאָמערפעלד) פון פּיעטריקאָווער 218. גלייכצייטיג האָט דאָס געריכט פּראָלאָנגירט אויף פאָלגענדע 15 טעג די צייט פון דער קוראַטאָרסטווע.

* * *

אין ענין באנקראָט פון אנא-מאריא געסנער האָט דאָס געריכט בעפולמעכטיגט דעם סינדיק אדוו. אלפרעד זויבערן צו טיילווייזער רעגולאציע מיט די בעלי-חובות.

* * *

דאָס נעמליכע איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אין בעצוג פון דער באנקראָטירטער פירמע „אקצ. געזעלש. יוזעף ריכטער", וואו דער סינדיק איז אדוו. יוזעף לאסקי.

ס'איז א חרפה און א שאנדע

אויף וואָס יודישע סוחרים-שווינדלער לאָזען זיך...

(2) דער לאָדזשער אויספאָרשונגס-אַמט האָט מיט אַ צייט צוריק בעקומען אַ ידיעה, פון פוידען, אַז 2 לאָדזשער סוחרים האָבען בעשווינדעלט אַ רייה פויערים אין די דערפער פון פוזנער קאַנט אויף אזאַ אופן:

זיי פלעגען קומען אין די דערפער און מרעיש עולם זיין מיט דער ביליגקייט פון זייערע סחורות: פאַר 3 מעטער באָסטאַן אויף אַ מענער-אַנצוג פלעגען זיי פאָדערען 20 זלאָטעס, און פאַר 4 מעטער שעוויאָט — 10 זלאָטעס. דערביי פלעגען זיי „דעם קונה'ס טובה וועגען" בשום אופן נישט וועלען נעהמען קיין קאַסע-געלט, נאָר זיי פלעגען זיך בעגניגען מיט קורצטערמיניגע בלאנקאָ-וועקסלען אויף 20 און 10 זלאָטעס...

וואָס פלעגט דערפון אַרויסקומען, אַז צו דעם טערמין פלעגט מען קומען ביי די פויערים מאָהנען וועקסלען אויף 120 און 110 זלאָטעס, דער פאַרטעל איז געווען אַ גאַנץ פשוט'ער — די סוחרים פלעגען זיך געבען אַ קליינע מיה און צושטעלען ליבקס אַנ'איינסעלע — איין שטריכעלע בלויז...

פערשטעהט זיך, אַז די מציאה קויפער האָבען נישט געוואוסט ווער ס'האָט זיי פערשלייערט און זיי האָבען נישט געצאָהלט.

פלעגט דערנאָך קומען אַ סדרה קאָמאָרניקעס און ליציטאציעס יכדומה, און דער סוף איז געווען, אַז נאָך אַ חקירה ודרישה זענען נעכטען אַרעסטירט געוואָרען: משה פעלדמאַן (11 ליסטאָפּאַד 78) און חיים פּאַזשיבסקי (קאַמיענא 18). מען האָט זיי אַריינגעזעצט אין זיי זיצען, ווי די טאַטעס.

אנפאל אויפ'ן קאנסול דיר. מאקס קאהן

(—) פרייטאָג אַרום 1 א זייגער ביינאַכט, ווען קאנסול מאַקס קאָהן איז ארויס פון בנין פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" אויף עק זאכאדניא און שרודמיעסקא, איז צו איהם אונטערגעלאָפען א פערשוין מיט א שפאָדעל אין האַנד און זיך פערמאָסטען צו דערלאַנגען דעם קאנסול אַ זעץ איבערן קאָפּ מיט'ן שפאָדעל.

דיר. קאהן האָט צום גליק בעצייטענס דאָס בעמערקט און ער האָט דעם אַנפאלער אנגעכאַפּט ביי דער האַנד און ארויסגעקלאַפּט דעם שפאָדעל. דער אַנפאַלער איז מיט דער הילף פון שאָפער אריינגעזעצט געוואָרען אין אויטא און אָפּגעפיהרט געוואָרען אין קאָמיסאַריאַט.

ביי דער אויספאָרשונג האָט זיך ארויסגעשטעלט אז דער אַנפאלער איז דער 50 יעהריגער יוזעף ליגאָווסקי פון ראקאָטשינער 11, פאַר דער מלחמה האָט ליגאָווסקי געאַרבייט אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" און איז פון דאָרט אָפּגעזאָגט געוואָרען פון דאַן אָן האָט ער עפּיס געלד-תביעות צו דער פירמע, לעצטענס איז ליגאָווסקי אַרבייטסלאָז, האָט ער זיך געווענדעט צו דער „ווידזעווער מאנופאקטור" וועגען געלד.

ווייטער האָט ער ערקלערט ביי דער אויספאָרשונג, אַז ער האָט נישט געהאַט בדעה צו דערהרגענען דעם דיר. קאהן, ער האָט נאָר געוואָלט אויף איהם אויסאיבען אַ דרוק.

דער אנפאלער איז געבליבען אין ארעסט.

א טראגיש פערברעכען

וואס איז פארגעקומען אויף גדאנסקא 21?

(—) אויף גדאַנסקא 21 האָט זיך דאָנערשטאָג אָפּגעשפּילט אַ טראַגעדיע אויף אַ ראָמאַנטישען באָדען.

אין די אָוונד-שעהן האָבען די שכנים פון דערמאָהנטען הויז דעהערט יאָמערליכע געשרייען פון דער וואוינונג פון אַ"טיגען איינוואוינער זיסמאַן. ווען די שכנים זענען אַהין אַריינגעלאָפען האָבען זיי דערזעהען אַ רויך, וואָס זעצט פון דער וואוינונג און דעם איינוואוינערין ביילע זיסמאַן רופט הילף און דאָס אויג ביי איהר איז געווען צובלוטיגט. צווישען רויך האָבען זיך געזעהען פלאַמען, וואָס האָבען אַרומגענומען די פאָדלאָגע.

קודם כל האָט מען פערלאָשען ס'פייער אין צו דער פערוואונדעטער האָט מען אַרויסגערופען פאָגאָטאָוויע. עס איז אויך אָנגעקומען פאָליציי, וועלכע האָט אונטערגענומען אַנ'אויספאָרשונג אין עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז מען האָט דאָ צו טון מיט אַ פערוויקעלטען ענין, אין דער זעלבער שטוב האָט זיך אויך געפונען דער איינוואוינער פּופּאַלדער ביאַווא 31 רפאל פרייס אויף וועלכען די פערוואונדעטע ביילע האָט אָנגעוויזען, אַז ער האָט אויסגעגאָסען בענזין אויף דער פאָדלאָגע און אונטערגעצונדען און גלייכצייטיג מיט עפּעס אַ געגענשטאַנד דערלאַנגט ביילען אַ זעץ אין אויג.

פרייט זאָל דאָס האָבען געטון צוליב דעם, וואָס עס איז אויסגעבראָכען צווישען זיי אַ קאָנפליקט אויף אַ ראָמאַנטישען באָדען.

לויט אַנאַנדערע ווערסיע זאָל ביילע אַליין האָבען אונטערגעצונדען די שטוב און פרייס האָט פון גרויס פערצווייפלונג געוואָלט אַרויסשפּרונגען פון פענסטער. אין זעלבען מאָמענט איז אונטער-געשפּרונגען ביילע און איהם אָנ'געטאַפּט ביי אַ פוס, העלפענדיג זיך אַרויסרייסען פון איהר, האָט ער איהר דערלאַנגט מיט'ן צווייטען פוס אַ העפטיגען שטויס אין אויג.

פרייס איז אַרעסטירט געוואָרען און ביילע איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אויסערגעוועהנליך דרייסטע גנבה

„זיי האבען ארויסגעפיהרט די זאכען פון פאזשענטשעווסקיס פריזיר-אנשטאלט, כדי מען זאל זיי נישט ליציטירען"

(—) דאָנערשטאָג אַרום 2 אַ זייגער ביינאַכט איז צוגעפאָהרען אַ פיהר צום הויז אויף דרעוונאָווסקא 17, און עטליכע פערשוין האָבען גענומען אַרויספיהרען אויף דער פיהר דאָס מעבעל פון פאַזשענטשעווסקי'ס פריזיר-אַנשטאַלט, וואָס געפינט זיך אין זעלבען הויז.

אויף דער פראַגע פון סטרוזש, האָבען די אומבעקאַנטע געענטפערט, אַז מאָרגען דאַרף זיין אַ ליציטאַציע פון דעם מעבעל פון פ—ס געשעפט, האָט זיי פאַזשענטשעווסקי געבעטען זיי זאָלען ביינאַכט אַרויספיהרען די זאַכען. דער נאַאיווער סטרוזש האָט געגלויבט און נישט געשטערט די גנבים אין זייער ארבייט.

ערשט אויף צומאָרגענס, ווען פאַזשענטשעווסקי איז געקומען עפענען זיין אנשטאלט האָט ער בעמערקט די גנבה. די אנשטאלט איז געווען פולשטענדיג אויסגעליידיגט.

פאָליציי זוכט די דרייסטע גנבים.

גנב'ים בעפאלען א פאליציאנט ביינאכט

פאליציאנט שיסט און פערוואונדעט א גנב

(—) פאַרגאַנגענע ביינאַכט האָט אַ פּאָליציאַנט בעמערקט, אויף ראַקאָטשינער 39, ווי עס איז ליכטיג אין געוועלב פון אַ געוויסען פּיעקאַרסקי. צוליב פערדאַכט האָט דער פּאָליציאַנט אָנגעקלונגען צום סטרוזש פון זעלבען הויז. אין זעלבען מאָמענט האָט זיך געעפענט די טיר פון געוועלב און עס זענען פון דאָרט אַרויס צוויי פערשוין מיטטראָגענדיג מיט זיך אָנגעפּאַקטע זעק. דערזעהענדיג דעם פּאָליציאַנט האָט איינער פון זיי דערלאַנגט דעם פּאָליציאַנט אַ העפטיגען קלאַפּ איבערן קאָפּ. דער פּאָליציאַנט האָט אָבער נישט פערלוירען ס'בעוואוסטזיין, האָט שנעל אַרויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער און אויסגעשאָסען.

ביידע פערשוינען איז געלונגען צו אַנטלויפען צו ווערען אין דער פינסטער. אויף דער שיסעריי זענען זיך צונויפגעלאָפען פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען זיך געלאָזען זוכען די אַנטלאָפענע. בית'ן זוכען האָט זיך פּאָליציי אָנגעטראָפען מיט בלוט-פלעקען אויף די שטיינער. די בלוט פלעקען האָבען דערפיהרט צו אַ הויז אויף זאַגאַיניקאָווע גאַס, וואו עס איז געלעגען אַ פערוואונדעטער אומבעקאַנטער.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען דעם פערוואונדעטען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער זעלבער איז איינער פון די גנבים, וועלכען דער פּאָליציאַנט האָט נאָכגעשאָסען. דער פערוואונדעטער הייסט לעאָן קאָווקאָווצקי.

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

מאָרגען, מאָנטאָג, שטעלען זיך:

פאַר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1

(זאַקאָנטנע 82)

מענער פון יאָהרגאַנג 1910, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, די פאַמיליענ-נעמען פון וועלכע עס הויבט זיך אָן מיט די אותיות:

Sz Sch Ś U Z

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2

(אָגראָדאָווא 34)

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען קאָמיסאַריאַט — מיט די אותיות:

M P S Sz Sch. Ś

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3

(אַל. קאָשטשושקי 21)

פאַבאָראָוצעס פון די יאָהרגענג 1908 קאַט. B פון 7 קאָמיסאַריאַט. אַלע אותיות.

פרעזידענט זשעמיענצקי און לאָווניק קוק ביים וואיעוואדע

(ב) נעכטען זענען אַוועק אויף אַ קאָנפערענץ צום וואָיעוואָדע דער שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי און דער לאָווניק פון דער שטייער-אָפּטיילונג קוק. די דאָזיגע קאָנפערענץ, וואָס האָט געדויערט 3 שעה אַנ'ערך איז נוגע געווען די עניינים פון דער לאָדזשער זעלבסטפערוואַלטונג ובפרט די עניינים פון ביודזשעט אויפ'ן יאָהר 1931|32. עס זענען אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגען פון עפענטליכע אַרבייטען א. א.

פאליציי-אורלויבען

(2) היינט האָט אָנגעהויבען זיין אָפּרוה-אורלויב אויף 5 וואָכען דער לייטער פון דער אויספאָרשונגס-אָפּטיילונג, אויבער-קאָמיסאַר ווייער. איהם ווערט אין משך פון דער צייט פערטרעטען דער לייטער פון דער דריטער בריגאַדע, קאָמיסאַר מיקאַ.

נעכטען האָט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב, און צוגעטראָטען צו זיין אַמט, דער לייטער פון דער 5-טער בריגאדע (פּאָליטישע פּאָליציי) אַסס. ברילאָק.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַניקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַנאָווסקא 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307), א. פּיאַטראָווסקי (פּאָמאָרסקא 91).

לאדזשער יודישער קאמעראל-טעאטער

אַלעע 1-טער מאַי 2. געוו. ענגלישער זאַל (פריש רעמאָנטירט).

דירעקטאָר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער

מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופּע

יוסף קאמען

היינט, זונטאָג, 9 אַ זייגער אָוענד

א מעשה פון הערשעלע אסטראפאליער

אַנ'אויסגעטראַכטע קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון מ. ליפּשיץ.

אינסצעניזאַציע און רעזשי: ד"ר מ. ווייכערט. ניגונים: ה. כהן.

מאָרגען מאָנטאָג, 9 אַ זייגער אין אָוענד

מאן, ווייב און רעוואלוציע

ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופּע — אילרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלאַנדער יעקב מיט דעם פּרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראַקאָוו, בת-שבע.

אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן. אדמינ. לייטער: א. גאַריעלאָוו.

בילעטען צו בעקומען אין קאָנדיטאָריי פון ה' ראַשגאָלד (פּיעטריקאָווער 38) און אַ גאַנצען טאָג אין דער קאַסע פון טעאַטער.

היינטיגע וואהלען צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס

היינט זונטאג פון 8 פריה ביז 9 אווענד קומען פאר אין לאקאל פון היגען שקל-קאמיטעט, שרוד-מיעסקא 29 (צעגעלניאנא 4), די וואהלען פון דעלעגאטען צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס.

אין די וואהלען בעטייליגען זיך אלע ציוניסטישע גרופירונגען, בסך הכל זענען איינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות 6000 וואהל-בערעכטיגטע. וואהל-רעכט האבען די שקל-צאהלער פון תרצ"א מענער און פרויען פון 18 יאהר אן, וועלכע זענען איינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות. מיט דער גאנצער וואהל-פראצעדור פיהרט אן די וואהל-קאמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון פערטרעטער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען, אויסער דעם, האט יעדע ליסטע איהרע פערטרעטער אונגס-מענער צו די וואהל-אורנעס.

עס פיגורירען בסך הכל 6 קאנדידאטען-ליסטעס: נומער 1 „על המשמר", נומער 2 אלגעמיינע ציוניסטען („עת לבנות"), נומער 3 „מזרחי" און צעירי מזרחי, נומער 4 רעוויזיאניסטען, נומער 5 פעראייניגטער בלאק פון ארבייטענדען א"י, נומער 6 „החלוץ המרכזי".

* * *

די וואהלען צום קאנגרעס האבען אין די ציוניסטישע קרייזען ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג און עס איז צו ערווארטען א שטארקע פרעקווענץ פון די בעטייליגטע. די בעזונדערע גרופען האבען אין די לעצטע טעג געפיהרט א זעהר לעבהאפטע אויפקלערונגס-טעטיגקייט. די ציוניסטישע וועהלער מאסען האבען היינט דאס ווארט און זיי וועלען דארפען דורך זייערע שטים-צעטעל ארויסזאגען זיך וועגען די וויכטיגסטע פראבלעמען, וואס ווערען ענטשיידען ווערען אויף דעם קומענדיגען קאנגרעס.

* * *

בעכטען איז אין לאקאל פון „הכח" פארגעקומען א יוגענד ציוניסטישע פארוואהל-פערזאמלונג, געווידמעט דעם 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס, צונויפגערופען דורכ'ן וואהל-קאמיטעט פון „החלוץ המרכזי", צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען און אגיטירען פאר דער אייגענער ליסטע פון „החלוץ המרכזי".

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דאס פערשפרייטען פון געוויסע אונפעראנטווארטליכע פערזאנען אויפרופען צו די רעוויזיאניסטען נישט צו שטימען אויף זייער אייגענער ליסטע פאלש. אלע רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציעס: ברית הצה"ר, בית"ר, מסדה, מנורה, רעליגיעזע רעוויזיאניסטען און ארבייטער-רעוויזיאניסטען שטימען אויף זייער אייגענער ליסטע

5 בוי-ארבייטער שווער פערוואונדעט

בעת'ן איינפאלען פון א רושטאוואניע

(2) נעכטען אין דער פריה איז פארגעקומען א שרעקליכע בוי-קאטאסטראפע, וואס האט געבראכט צו 5 מענשען-קרבנות: אויף יעזשעגא 3, ווערט איצט איבערגעבויט א בנין פאר'ן ד.א.ק. 4. דארט זענען בעשעפטיגט א סך מוירער-ארבייטער און טשעשליארעס. בעת מען האט אויפ'ן דריטען שטאק געשלעפט א זעהר שווערע בעלקע, איז איינגעפאלען די רושטאוואניע און עס זענען ארונטערגעפאלען 5 ארבייטער, וועלכע זענען זעהר שווער פערוואונדעט געווארען. זיי הייסען: יוזעף סראטשינסקי (25 יאהר) זיגמונט בארטשאק (37 יאהר) פעליקס קריסטאלסקי (62 יאהר) יאן פילינסקי (ראקאטשינער 11) און אנטאני ריבאק (45 יאהר אלט). דער אויספארשונגס-אמט און די פראקוראטור ווילען דערגיין, ווער ס'איז שולדיג אין דער קאטאסטראפע.

צוליב א מעשה מיט 4 גענדז

האט א פויער דערהרג'עט צוויי מענשען

(א) אין דארף קאפאליני, ראדאמסקער פאוויאט, איז געשעהען פאלגענדער מורא'דיגער פערברעכען. דער סאלטיס פון דעם דארף פעליקס יארעסקע און זיין איידעם יאן גושפענדאווסקי האבען פערנומען 4 געגנדז פון זייער שכן יוזעף בלאשטשיק, וועלכע האבען זיך געפאשעט אויף זייער פעלד. בלאשטשיק האט געפאדערט, מ'זאל איהם צוריקגעבען די געגנדז, אבער דער סאלטיס מיט זיין איידעם האבען זיך אפגעזאגט דאס צו טאן, כל זמן ער וועט נישט בעצאהלען דעם היזק, וואס די געגנדז האבען אנגעמאכט אויפ'ן פעלד. עס איז ענטשטאנען א קריגעריי און דער סוף איז געווען, אז בלאשטשיק האט געכאפט א האק, געשפאלטען דעם סאלטיס דעם קאפ און אוועקגעלעגט איהם א טויטען אויפ'ן ארט און דעם איידעם אויך געשפאלטען דעם קאפ און צובראכען ביידע הענד. אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין ראדאמסקער שפיטאל.

דעם מערדער האט מען געכאפט, געשמידט אין קייטען און אוועקגעשיקט אין טורמע.

פאר זיי איז אלץ סחורה

פערפום, זייף, שוכווארג, ראדיא-אפאראטען, זאקען - מאשינדלעך וכדומה

(א) נעכטען האבען גנבים אויסגעליידיגט דעם אפטייק-סקלאד פון נפתלי ראבינאוויטש אויף לימאנאווסקא 28, זיי האבען „פערקלענערט" דאס געשעפט אויף 6000 זל.

רפאל יאקובאוויטשן קילינסקא 29 האבען זיי „צוגענומען" פאר א 1000 זל. שוכווארג.

ביי סאמועל ברעסלער נאוואמיעסקא 21 האבען זיי „מיטגעכאפט" זאקען-מאשינדלעך אין דער ווערט פון 2500 זל.

ביי אלבערט טיצ'ן פיעטרקאווער 34 האבען זיי „ארעספראפרירט" א ראדיא-אפאראט מיט אנדערע חפצים.

כאפען האט מען די ריכטיגע סוחרים נישט געכאפט, אבער פאליציי האט דורכגעפיהרט אן אבלאווע אין צפון-טייל פון דער שטאט און פערהאלטען סתם א ביסעל בעקאנטע גנבישע פאכליים.

LEKARZ-DENTYSTA
D. Zylberman
BRZEZINSKA 10, II piętro, front.
נעמט אן פון 9–1 בייטאג און פון 3–8 אווענד

1 שטימט פאר דער ליסטע 1

וואס ווילען די ראדיקאלע ציוניסטען?

„על המשמר" פון 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס?

1) א ענטשלאסענער אינטערנאציאנאלער קאמף פאר אונזער רעכט אויף ארץ-ישראל אלס דאס לאנד פון דער צוקונפטיגער יודישער מלוכה.
2) אפהיטען דעם כאראקטער פון ציוניזם אלס אויפלעבונגס-בעוועגונג אין גלות און אין ארץ-ישראל.
3) דעמאקראטיזירען די יודישע אגענץ און פאדערען מעהר לייסטונגען פון די נישט-ציוניסטען.
4) פערשטארקען די ציוניסטישע פאנדען מאביליזירען פאר א"י דעם פריוואט-קאפיטאל, מעגליך מאכען די קאלאניזאציע פאר'ן מיטעלשטאנד און אינטערנאציאנאלע הלואה.
5) שאפען ביי דער עקזעקוטיווע אן אפטיילונג פאר קולטור-ארבייט.
6) אן עקזעקוטיווע אויפ'ן יסוד פון א גרויסער קאאליציע אויף אויספיהרען אלע דערמאנטע פאדערונגען.
7) רייניגען די אטמאספערע: און א סוף מאכען צו אלע געגנזייטיגע העץ-מעטאדען.

ציוני! וילסט דו אז די אלע פאדערונגען זאלען אויסגעפיהרט ווערען שטים און אגיטיר פאר דער ליסטע נומער 1.

אונזערע קאנדידאטען זענען: דעפ. י. גרינבוים, דר. מ. קלומעל, דר. מ. סאלאוועיטשיק (בערלין), דר. נ. גאלדמאן (בערלין), דר. י. ווילענסקי (ארץ-ישראל), ה. מ. רומקאווסקי (לאדז) רעד. י. גראוויצקי, דר. ח. ליפשיץ, דר. י. דאווידזאן, ראמם, מ. עלעבערג.

שטימט פאר דער ליסטע 1
וואהל-קאמיטעט פון „על המשמר" אין לאדז

2 שטימט פאר דער ליסטע ציוניסטען וועהלער! 2

היינט קומען פאר די וואהלען צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס

דער אלגעמיינער ציוניזם איז דער שטיצפונקט פון א קאנסאלידירטער צוזאמענארבייט פון אלע שעפערישע כחות פון פאלק.

דער אלגעמיינער ציוניזם בעקעמפט די צושפליטערונגס-טענדענצען, וועלכע בעדראהען די גאנצקייט פון דער א. גאניזאציע.

דער אלגעמיינער ציוניזם אנערקענט די סווערעניטעט פון פאלק איבער די אינטערעסען פון בעזונדערע קאסטען און שיכטען.

דער אלגעמיינער ציוניזם איז דער סימבאל פון דער מלוכה-אידעע פון יוד. פאלק.

דער אלגעמיינער ציוניזם איז דער מקור פון ציוניסטישען אידעאל און דער יסוד פון דער בעוועגונג.

דער אלגעמיינער ציוניזם רופט אין דעם איצטיגען שווערען מאמענט, ווען אויף דעם קאנגרעס דארף ענטשיידען ווערען דער גורל פון אונזער בעוועגונג — צו שטארקען די רייהען פון דער ארגאניזאציע פאר א קאנסטרוקטיווער אויפבוי-ארבייט אין ארץ-ישראל —

דעריבער — העלפט צום נצחון פון אלגעמיינעם ציוניזם און שטימט היינט אלע, פרויען און מענער, פאר דער ליסטע פון די אלגעמיינע ציוניסטען („עת לבנות") נומער 2

וואהל-קאמיטעט פון „עת לבנות" אין לאדז.

אונזערע הויפט-קאנדידאטען:

ל. לעווינטע, ד"ר י. גאטליב, דעפ. ד"ר ראזענבלאט,
ד"ר מ. הינדעס, משה לימאן, לאווניק א. יאעל, צאהן-ארצט
מלכה רעזניק, פרוי ד"ר ס. לעווינטע, ל. אוריזאהן, מ. מרחיב

א ניי מיטעל, וואס איז קיין מיטעל נישט,

צו אויסנעמען ביי דעם מיידעל מיז

(א) ראזאליא לאטוויג (פון זאווישע 42) איז דעם 16 מערץ אויפגעשטאנען אינדערפריה אין א זעהר גוטער שטימונג. זי איז אויפגעשטאנען אזוי צו זאגען מיט דער רעכטער פוס...

איז אזוי ווי זי וויל ארויס פון שטוב, זעהט זי אז די טיר איז פערקלאפט פון דרויסען. היינט וואס זשע טוט מען? ווי גייט מען ארויס? גאר פשוט — די וואוינונג געפינט זיך אויפ'ן פארטער, עפענט זי א פענסטער, גייט ארויס, און מעלדעט אין קאמיסאריאט אז מיט איהר האט פאסירט דאס-און-דאס, און שולדיג אין דעם איז איהר שכן ראמאן וויעזשביצקי, וועלכער האט איהר עטליכע מאל געסטראשעט, אז ער וועט איהר אנמאכען חרפות ובושות, און אז די ארבייט מיט דער צוקלאפטער טיר — דאס איז פון זיין קאפ ארויס.

האט פאליציי געמאכט א חקירה ודרישה און דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען דעם ראמאנטישען ראמאן וויעזשביצקי'ן פערמשפט „אויף אפקיהלען זיך" 5 חדשים אין דער טורמע. יועט איצט וויעזשביצקי האבען דעם פנים פון א וויינענדיגער וויעזשבע, און די פאננא ראזאליא וועט ווידער בליהען, ווי א רויז...

שטרענגע שטראפען פאר ארבייטען איבער דער נארמע

(א) אויפ'ן פארשלאג פון קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר זענען בעשטראפט געווארען פאר'ן בעשעפטיגען ארבייטער איבער דער נארמאלער ארבייטס-צייט: 1) טאדעאוש מאטיסקא (לייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור") אויף 300 זל. אדער 2 וואכען ארעסט; 2) דער לייטער פון דער וועבעריי ג. גלאטער (זשעראמסקא 98) אויף 100 זל. אדער 3 וואכען ארעסט; 3) דער אינהאבער און דער לייטער פון דער פירמע ארנאלד שטילער יוליוש-גאס 13) אויף 150 זל. אדער 3 וואכען ארעסט; 4) דער לייטער און אינהאבער פון דער וועבעריי „פינקוס נאנסקי" (פיעטריקאווער 218) אויף 50 זל. אדער 3 טעג ארעסט; 5) דער לייטער פון דער פירמע טיימעלבוים און יאקובאוויטש (טארגאווא 57) לעאן יאקובאוויטש אויף 50 זל. שטראף אדער 3 טעג ארעסט.

חוץ דעם ווערט דער לייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" טאדעאוש מאטיסקא בעשטראפט מיט 150 זל. פאר'ן בעשעפטיגען ארבייטער אום זונטאג און דער אינהאבער פון דער פירמע „מאקסימא" (אבראמאווסקי 7) הענריק יאסטא אויף 100 זל. אדער 2 טאג ארעסט.

8-זונג, רעטניקעס!

אנשטאט זיך בארגען א בעט אויף אפנוי-געלד
פערזעהט אייך בעסער פאר'ן זעלבען געלד
PALMA-PATENT
מיט אן עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ

Palma-Patent

וואס איז אלעמען בעקאנט מיט זיין פראקטישקייט, דויערהאפטיגקייט און עסטעטישקייט מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר.
אויף לאגער שטעטס א גרויסער אויסוואהל לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-בענקלעך — ווי אויך — געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס, מעטער-מאטען
מאטראצען
רעיעלע בעהאנדלונג! פאבריקס-פרייזען! זעמטליכע רעפעראטורען!
הארט לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85 דעטייל

בעפאהר איהר פאהרט אויף ערהאלונג
קויפט אייז אייער קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאמירטער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע
J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5
TELEFON 175-92
וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע
פערפומען, טואלעט-זייפען, פודערען, קרעמען, קעלנישע בלומען-וואסערן א. אז. וו.
בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.
פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט
קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

Składy Towarowe „WARRANT"
Sp. Akc. w Łodzi :—: ul. Piotrkowska 56
przyjmują na przechowanie W OKRESIE LETNIM
rzeczy domowe, opakowane w kufrach, koszach. skrzyniach i belach, z możnością **ubezpieczenia od ognia i kradzieży w specjalnie na ten cel urządzonych składach**

פערמשפט צום טויט אפאטער
פאר ערמארדען זיין אייגען קינד

לעמבערג. מיכאל באדז, א פויעלים-שגץ פון דארף נאוויעץ ביי זשולקיעוו האט געהאט א ליבעס-פערהעלטניש מיט אלענא זאכאריקא. די פרות פון דער דאזיגער ליבע איז געווען א אומגעזעצליך קינד.

פערשטעהט זיך, אז באדז האט געמוזט צאהלען זיין כלה אלימענטען, וואס עס איז איהם נישט איבריג אנגענעהם געווען. מיכאל האט דערפאר אנגעהויבען טראכטען א פלאן ווי אזוי ער זאל זיין אומגעזעצליך קינד אומברענגען, כדי ער זאל נישט דארפען עס אויסהאלטען.

אין דער נאכט אלזא פון 12-טען אויפ'ן 13-טען יולי פ. י. דאס קינד איז שוין געמאלס אלט געווען 5 חדשים, האט מיכאל זיין מערדערישען פלאן אויסגעפיהרט איבער זיין קינד אויף פאלגענדען אופן:

ער איז נעמליך געקומען א ביסעל צו געהן צו זיין כלה אין בעזוך. דערביי האט ער מיטגעבראכט א פלעשעל מעזה, אלענא האט זיך צוגעכאפט צום ביסעל משקה, און איינגאנצען אויסגעטרונקען און באלד דערנאך ענטשלאפען געווארען.

ווען אלענא איז געווארען פערזונקען אין א הארטען שלאף, האט מיכאל זיך גענומען צו דער ארבייט. ער איז צוגעגאנגען צום קינד, איהם מיט געוואלד געעפענט דאס מויל און מיט געוואלד איהם אריינגעגאסען קרעאלין.

דאס קינד האט בעקומען שטארקע יסורים און אנגעהויבען יאמערליך צו וויינען. צוליב די קולות פון קינד, האט זיך באלד די מאמע אויפגעוועקט, וועלכע האט אנגעהויבען פרובען דאס קינד ראטעווען.

מיכאל איז פאר שרעק ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער און אנטלאפען.

דעם 2-טען טאג אינדערפריה איז דאס קינד געשטארבען און דער פאטער, דער אויסוואורף איז ארעסטירט געווארען.

ווי בעקאנט איז דער מערדער געשטעלט געווארען פאר'ן לעמבערגער געשווארענעם געריכט און דער מערדער איז פערמשפט געווארען צום טויט דורך הענגען.

אינטערפעלאציע וועגען די באדען-פאכטערס אין ארץ-ישראל

לאנדאן, 4. (יט"א טעלעגראפיש).

דער בעוואוסטער אנטי-ציוניסטישער דעפוטאט האווארד בורי האט אינטערפעלירט דעם וויצע-קאלאניען-מיניסטער שילס וועגען די מיטלען, וואס די רעגירונג וועט אננעהמען כדי נישט צו פערגרעסערען די צאל פון די ערדלאזע פאכטערס.

ד"ר שילס האט געענטפערט אז אין הסכם מיט'ן פאראגראף 21 פון מאקדאנאלדס בריף צו וויצמאנען, האט די א"י-רעגירונג ארויסגעגעבען א נייע פעראָרדנונג צו שיצען די באדען-פאכטערס. די קאנטראלע איבער די באדען-טראנזאקציעס וועט צענטראליזירט ווערען מיט'ן מאמענט ווען ס'וועט געשאפען ווערען אן ארגאן אויף אדורכצופיהרען די דאזיגע פאליטיק.

„טאז" דארף נישט בעקומען קיין סובסידיעס
ווייל ס'זענען פע האז גענוג רייכע יודען...

ביאליסטאק. די טעג איז פארגעקומען די 1-טע זיצונג פון דער וואיעוואדישער קאמיסיע פאר זומער-קאלאניעס.

די קאמיסיע האט זיך דער עיקר פערנומען מיט דער פערטיילונג פון די רעגירונגס-סובסידיעס אויפ'ן לויפענדיגען יאהר.

דער איינציגער יודישער פארשטעהער אויף דער זיצונג ה' א. דאמעראצקי האט געהאט א שווערען לייענען ביים פערטיידיגען די פאזיציע פאר דער זומער-קאלאניע פון „טאז" אין ביאליסטאק און גראדנע, ווייל דער וואיעוואדישער אמט האט פערלימינירט די סובסידיע פון די אויבענדערמאנטע געז. צו 1000 זל. אנשטאט 3.400 זל. פון פאריגען יאהר.

לויט'ן פארשלאג פון פארזיצער פון דער קאמיסיע, וויצע-וואיעוואדע זאוריסטאווסקי, איז די סומע געהעכערט געווארען ביז 1500 זל., דערביי איז כדאי אנצוווייזען, אז די אלגעמיינע סובסידיע איז היי-יאהר אין דערזעלבער גרויס ווי פאראיאהרען.

פאר דער זיצונג פון דער קאמיסיע האט א פארשטעהער פון „טאז" בעזוכט דעם שעף פון אפטייל פאר סאציאלער פערזיכערונג ב יידער וואיעוואדשאפט און האט איהם אויפמערקזאם געמאכט אויף דער שווערער לאגע פון ביאליסטאקער „טאז".

דער „טאז" פארשטעהער האט אבער געקריגען א תשובה, אז די סובסידיע וועט היי-יאהר בעדייטענדיג פערקלענערט ווערען, ווייל די יודישע געזעלשאפט האט גענוג פערמעגליכע מענשען און רייכע פאבריקאנטען, וועלכע קענען אויסהאלטען די קאלאניעס, אין דערצייט, וואס די פוילישע געזעלשאפט בעשטעהט פון ארימע בעאמטע, וועלכע זענען נישט ביכולת ארויסצוהעלפען אין דער זומער-אקציע.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר ש. אייגער, ד"ר י. בוים, ד"ר רייטלער-קוריאנסקא ד"ר וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד דר. י. פאלאקאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

ביי מענשען, וואס זענען נידערגעשלאגען און אונפעהיג צו דער ארבייט
ווירקט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
Franciszka Józefa
אז עס ברענגט א פרייע קורמירען פון בלוט און שטארקט דעם זכרון און די ארבייטס-פעהיגקייט צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד אפטעקשנעס.

ספארט-בעוועגונג

„הכח"-„בורזשא" 2:0 און 1:3

„הכח" האט נעכטען געהאט צו שפילען אין דער מייסטערשאפט פון „א"-קלאס מיט „בורזשא" אין פערלויף פון 45 מינוט. „הכח" האט אין די דאזיגע 45 מינוט געהאט א געוואלדיגע איבערמאכט און דערגרייכט דורך פרעסער'ן 2 גאלען, אזוי ארום האט „הכח" היינטיגע וואך געווינען 4 פונקטען: 2 פון „ק.ק.ס." און 2 פון „בורזשא".

נאך די 45 מינוטען האבען ביידע מאנשאפטען געשפילט נאך 45 מינוט א פריינדשאפטס מעטש. אין דער דאזיגער העלפט איז דער רעזולטאט געווען 1:1, אזוי או צוזאמען האט זיך דער מעטש פערענדיגט מיט 1:3.

ל.ק.ס.-טשארני 1:1

נעכטען איז פארגעקומען א ליגע מעטש צווישען דעם לאדזער ספארט-קלוב און טשארני. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט 1:1.

ספארט-יום-טוב פון 3 גימנאזיעס

מארגען, מאנטאג דעם 8 טען יוני ד. י. וועט פארקומען א ספארט יום-טוב פון 3 גימנאזיומס פון דער געז. פון די יודישע מיטעל שולען אין לאדז. 10 א זייגער פריה וועט פארקומען א מאניפעסטאציע דורך דער שטאט און 15,30 וועט פארקימען א גימנאסטישער ספארט-אקט אויפ'ן ספארט פלאץ אין העלענאוו.

Dr. med. M. STARKER
ספעציאל ארצט פאר הויט-און געשלעכט-קראנקה.
פיעטריקאווער 84, טעל. 145-23
שפרעכשטונדען פון 8-11 פארם. און פון 4 - אוו. 8

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28
אויף פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמפליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

היינט און פאלג. טעג!
אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון ג. פובליקום ווערט געגעבען דער פילם, וואס פערכישופט דעם צושויער א. נ.
ליבעס-פאראדע
רעזשי: Ernest Lubicz
אין די הויפט-ראלן:
Janette Mac Donald
Maurice Chevalier
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 אבמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

עקזאמען-מיסבריכען אין פיעטרקאוו

(ב) אין צווייטען מאטעמאטיש-נאטור-וויסענשאפטליכען גימנאזיום אין פיעטרקאוו האבען אויף דער אלגעמיינער צאהל 38 שילער, וואס זענען צוגעלאזט געווארען צו די שריפטליכע מאטורע-עקזאמענס אויסגעהאלטען בלויז 11.

דער פארשטעהער פון לאדזער שול-קוראטאריום האט פערקלענערט אלע שילער די שטופען, מחמת ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די שריפטליכע ארבייטען זענען נישט אויסגעפיהרט געווארען זעלבסטשטענדיג.

מיטינג וועגען קהלה-וואהלען

די אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען ארדנען איין היינט 6 נ. מ. אין ענגלישען זאל איין מיטינג א.ד.ט. בעריכט פון די קהלה וואהלען עס וועלען ארויסטרעטען ראטמאן בנימין רוס א. א.

פון דוד הערמאן-טעאטער

היינט, צום 3-טען מאל — די שטארק אויסגענומענע בענייטע קאמעדיע פון מ. ליפשיץ „א מעשה מיט הערשעלע אסטראפאליע" מיט יוסף קאמען אין זיין קינסטלערישען קרעאציע אלס „הערשעלע".

די פרייטאג'דיגע פרעמיערע פון „הערשעלע" איז אויפגענומען געווארען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען, מיט וועלכע עס זענען בעשאנקען געווארען אלע אויספיהרער פון דער אינטערעסאנטער קאמעדיע.

מארגען — „מאן, ווייב און רעוואלוציע".

בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארייע פון ה' ראשגאלד און פון 7 אווענד אין קאסע פון טעאטער.

ראדיא-פראגראם
זונטאג ד. 7 יוני

11,35 טראנסמיסיע פון א גאטעסדינסט, 12,10 צייט סיגנאל, 1,10 גראמאפאן-פליטען, 1,20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 1,40 מוזיק, 4,15 גראמאפאן מוזיק, 4,35 לאדזער פאסטקעסטעל, 5,25 אינטערנאציאנאלע היפשע קאנקורסען, 5,30 קאמוניקאטען. 6,00 טראנסמיסיע פון לעמבערג, 6,15 פעליעטאן, 7,20 קאנצערט, 7,40 פערשידענעס, 8,00 ראדיא-קאמוניקאט, 8,40 פארלעזונג פון לעמבערג. 10,00 קאנצערט, 10,15 פעליעטאן 10,35 סאליסטען-קאנצערט, 12,00 קאמוניקאטען.

מעלדונג

דער וואהל-קאמיטעט צום 17 טען ציוניסטישען קאנגרעס פון פערבאנד פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען אין לאדז טיילט מיט אלע זיינע חברים און סימפאטיקער אז היינט אין טאג פון די וואהלען זענען טעטיג פאלגענדע אינפארמאציאנס ביוראס. לאקאל פון „ברית תרומפלדר" פיעטרקאווער 79, ה. לאנדא גדאנסקא 40 טעל. 144-54

מיר פאדערן אלע חברים און סימפאטיקער צו שטימען פאר דער איינציגער רעוויזיאניסטישע ליסטע נומער 4.

פאר מאגענליידענדע
ראבארבער-וויין
אין פרימא קוואליטעט
צו בעקומען אין ווייןהאנדלונג פון
E. SZYKIER
PÓŁNOCNA 1, tel. 107-84

דאס דירה=געלד וועט געהעכערט ווערן

אבער נישט מיטאמאל, נאר ביסלעכווייז

וו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש) פרייטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט, אויף וועלכער ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו העכערען דאס דירה-געלד, די העכערונג וועט פארקומען שטופענווייז, די גרויס פון דער העכערונג וועט בעשטימט ווערען דורכ'ן מיניסטארען-ראט.

דער פראיעקט וועט אריינגעטראגען ווערען אין סיים ערשט סעפטעמבער אדער אקטאבער.

א משוגענער שיף=פאסאזשיר

דערהרגעט 2 מענשען און פער=וואונדעט אנדערע 40

לאנדאן, 6 (טו אויף דעם קאנאדישען דאמפער „עמפרעס אף קאנאדא" איז אין מיטען פאהרען איינער פון די פאסאזשירען משוגע געווארען. ער איז ארומגעלאפען מיט א מעסער איבער דער שיף און דערהרגעט 2 כינעזישע מאטראסען און 2 ענגלישע מאטראסען האט ער שווער פערוואונדעט. דאן האט ער נאך פערוואונדעט 29 פאסאזשירען, פון זיי 9 אזוי שווער, אז מ'האט זיי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל. דעם משוגענעם האט מען קוים אנטוואפענט.

עפידעמיע פון מאגען-קראנק-הייט אין קיעוו

צוליב פערסמט וואסער

קיעוו 6 (ספ. טעל.) דא איז אויסגעבראכען אן עפידעמיע פון מאגען-קראנקהייט, ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די קראנקהייט קומט פון וואסער, וועלכע איז פערגיפטעט געווארען דורך די ביאלאגישע פילטערן בעת דער לעצטער פערפלייצונג.

שטייער אויף קברים

10 רובל פאר א קבר

מאסקווא, 6 (ספ. טעל.) די סאוויעטישע רעגירונג האט איינגעפיהרט א נייעם שטייער אויף קברים, פאר יעדען קבר וועט באצימען ווערען אנ'אפצאהל פון 10 רובל. ווער ס'וועט דעם שטייער נישט בעצאהלען וועט קיין קבר נישט בעקומען און דער טויטער קערפער וועט פערברענט ווערען.

4 יודען אין רומענישען פארלאמענט

בוקארעשט, 6 (ספ. טעל.) ביי די וואהלען צום רומענישען פארלאמענט האבען יודען בעקומען 4 מאנדאטען.

שארפע ארטיקלען אין דער פאשיס=טישער פרעסע געגען וואטיקאן

רוים, 6. (ספ. טעל.) די גאנצע פרעסע רעדט ברייט ארום דעם בעשלוס פון דירעקטאראט פון דער פאשיסטישער פארטיי (וועלכער איז געווענדעט געגען די קאטוילישע פעראיינען), אלע צייטונגען מיט דער „גיארנאלע ד'איטאליע" אין דער שפיץ, ווייזען אן, אז דער פאשיזם האט נישט אדורכגעפיהרט בלויז קיין פאליטישע און סאציאלע רעוואלוציע נאר אויך א גייסטיגע רעוואלוציע. אלס אזעלכער וועט זיך דער פאשיזם נישט אפזאגען פון זיין אויסשליסלעך רעכט צו קאנטראלירען דעם מאראלישען פנים פון דער געזעלשאפט. דער פאשיסם מוז האבען די איינציגע קאנטראל איבער דער דערציהונג פון נייעם דור.

די „טריבונע" שרייבט, אז די קאטוילישע פעראיינען רעפרעזענטירען א ריכטונג, וועלכע די פאשיסטישע איבערקעהרעניש האט מיט אנ'איזערנעם בעזים אויסגעקעהרט צוזאמען מיט דעם ליבעראליזם און די מאסאנען.

לאנדאן, 6. „דיילי טעלעגראף" ברענגט א געשפרעך מיט מוסאליני. ער האט געזאגט:

„אויב זיי וועלען אונז פערמאכען אונזערע פעראיינען, וועלען מיר זיך פערזאמלען אין די קירכעס, אויב זיי וועלען אונז פערמאכען די קירכעס, וועלען מיר זיך, לויט'ן ביישפיל פון די ערשטע קריסטען צונויפקלויבען אין די קאטאקאמבעס, און אויב זיי וועלען אונז פערמאכען די קאטאקאמבעס, וועלען מיר מתפלל זיין אין דער שטיל אזוי ווי עס האט אונז בעפוילען אונזער אויסלייזער.

שוידערליכער פאגראם אין זלאטשעוו

(ענדע פון דער 1-טער זייט).

טא מיט א קלייבער אפטיילונג פאליציאנטען פון שעראדז אנגעקומען אין שטעטעל.

וואס זאגט דער גלח

דאס איז פארגעקומען אין שטעטעל ביז אונזער קארעספאנדענט איז פרייטאג אהין געקומען. נאכדעם ווי מיר האבען זיך איבערצייגט ווי גרויס דער חורבן איז אין די יודישע גאסען און בעזוכט די פערוואונדעטע איז אונזער קארעספאנדענט אוועק צום ארטיגען גלח אנפרעגען זיין מיינונג וועגען די געשעהענישען

דער פרעלאט האט אויפריכטיג בעדויערט

די געשעהענישען, ערקלערענדיג, אז ער האט נישט געוואוסט וועגען דערהעצע און שפעטער איז ער שוין נישט געווען ביכולת עפעס צו טון, ער וועט זיך אבער מיט אלע מעגליכקייטען בעמיהען צו בערוהיגען די צוהיצטע געמיטער.

די זלאטשעווער יודען זענען אבער ווייטער געווען אין גרויס שרעק. פרייטאג אין דערפריה איז

א דעלעגאציע פון 3 פערזאן אוועק=געפאהרען קיין לאדז

כדי צו אינטערווענירען אין דער וואיעוואדזטווע. אנקומענדיג קיין לאדז האט זיך די דעלעגאציע פערשטענדיגט מיט דעם דעפ. מינצבערג און אלע זענען צוזאמען אוועק צום שעף פון דער זיכערקייטס-אפטיילונג ביי דער וואיעוואדזשטווע ה' לוטאמסקי, וועלכער האט תיכף אויפגענומען די דעלעגאציע און זיך גענוי בעקענט מיט אלע געשעהענישען, אין דער אנוועזענהייט פון דער דעלעגאציע האט זיך דער שעף לוטאמסקי טעלעפאניש פער-שטענדיגט מיט'ן שעראדזער סטאראסטע, וועלכער האט זיך שוין געפינען אין זלאטשעוו און ארויסגעגעבען א רייהע פעראָרדנונגען, ה' לוטאמסקי האט זיך אויך

פערשטענדיגט מיט דער פראקוראטור.

כדי תיכף אנצוהויבען אנ'אויספארשונג און מיט'ן קאמענדאנט פון דער וואיעוואדזקער פאליציי, וועלכער האט תיכף ארויסגעשיקט מיט אנ'אויטא א גרויסער אפטיילונג פאליציי פון לאדז. די דאזיגע ענערגישע מיטלען האבען אביסעל בערוהיגט די יודישע בעפעלקערונג, אבער ס'זעהט אויס אז די כוליגאנעס האבען זיך נישט אפגעשראקען, פרייטאג אין אוונט ווען די יודען זענען אהיימגעגאנגען פון שוהל האבען זיך

ווידער אנגעהויבען זאל מעז גרופעס כוליגאנעס

און אנגענומען א דראהענדע שטעלונג צו די יודען, זיי האבע זיך דערנעהנטערען צו די יודישע גאסען, די לאדזער פאליציי אפטיילונג האט אבער גלייך פונאנדערגעטריבען דעם עולם און צו קיין אינגרוהען איז נישט געקומען.

נעכטען אין דערפריה האט זיך אבער די לאדזער פאליציי צוריקגעצויגען און איז אפגעפאהרען קיין לאדז, די יודען זענען ווידער רוואגען אומרוהיג און זיי האבען זיך ארום 11 א זייגער טעלעפאניש געווענדעט צום דעפ. מינצבערג, אז ער זאל אינטערווענירען אין דער וואיעוואדזטווע, אז די לאדזער פאליציי-אפטיילונג זאל נישט אוועקגענומען ווערען פון שעראדז.

דעפ. מינצבערג האט זיך גלייך פערשטענדיגט מיט דעמשעף פון דער זיכערהייטס-אפטיילונג ה' לוטאמסקי, וועלכער האט פערזיכערט, אז אין אוונט וועט

די לאדזער פאליציי ווירער זיין אין זלאטשעוו

נעכטען א גאנצען טאג איז אין זלאטשעוו געווען א פארשטעהער פון דער פראקוראטור און אויספארשונגס-ריכטער, וועלכע האבען אויסגעפרעגט צעהנדליגער עדות. ס'זענען שוין ארעסטירט געווארען 30 כוליגאנעס, די אויספארשונג איז ווייטער אין גאנג.

דאס אלץ איז פארגעקומען דעם 5. יוני 1931 דאס הייסט אין ערשטער העלפט פון 20-טען יאהרהונדערט.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך אין דער לעצטער מינוט איז די לאגע פון די 3 פערוואונדעטע יודען א געפעהרליכע און זיי ראנגלען זיך מיט'ן טויט.

רעזערוו-אפיצירען 1895

וועלען נישט גערופען ווערען אויף איבונגען

וו א ר ש א 6 (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט) דאס קריגס-מיניסטעריום טיילט מיט, אז הייאהר וועלען נישט גערופען ווערען אויף איבונגען די רעזערוו-אפיצירען פון יאהרגאנג 1895, די אפיצירען וועלכע געפינען זיך שוין אויף איבונגען וועלען זיי פערענדיגען, קיין נייע פון דעם יאהרגאנג וועלען מעהר נישט גערופען ווערען.

מ'ווייסט, נעבעך, נישט פון אנטיסעמיטיזם...

איי, ווייסט מען שוין! מ'ווייסט שוין צו גוט!

מעקסיקא, 6 (יט"א טעלעגראפיש) דער מעקסיקאנישער אויסערן-מיניסטער האט ערקלערט, אז אין מעקסיקא ווייסט מען נישט פון אנטיסעמיטיזם. די מאנטאגדיגע דעמאנסטראציע האט נישט געהאט קיין גרויסע בעדייטונג, און האט נישט קיין שייכות מיט דער רעגירונג. די מעקסיקאנער רעגירונג האט ער געזאגט — שטייט שטענדיג גרייט צו פערטיידיגען די יודען, ווי אלע אנדערע בירגער פון לאנד.

ווי יט"א דערוויסט זיך אבער הערשען אין דער רעגירונג גרויסע חילוקי-דעות וועגען דער יודען-פראגע.

דאס מעקסיקאנער יודענטום האלט זיך רוהיג און ווייזט ארויס א גרויסען אויסדויער.

מארשאל פילסודסקי אין ווילנא

וו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש). היינט אינדערפריה איז ארויסגעפאהרען קיין ווילנא דער מארשאל פילסודסקי. אזוי ווי יעדעס יאהר וועט איצט אין ווילנא פארקומען א קריגס-שפיל מיט די העכסטע אנפיהרער. דאס קריגס-שפיל וועט דויערן 3 טעג.

קינא=טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און ווייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!!!
„וואהזיניגער פירשט"
אין די הויפטראלען: דאס פרעכטיגע ליבהאבער-פארל
Joan GRAWFORD, Karol DANE (Slim)
SIMBA דער קעניג פון דער מדבר
פילם, אין וועלכען חי'ת זענען די אקטיארען.
פילם, וואס איבערשטייגט אלע ביז-איצטיגע בילדער.
אכטונג, זומער=סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5 30 נאכמ. יום-טוב דעם 4-טען יוני, שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג .·. דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר עקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענר און לעטשניצע „סאמאך" ליסאנאוסקיעגא 1 (אלעקסאנדרער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

גענוועזענער מיליטער=בעאמטער
ב. מאן
№ 10 פיעטריקאווער
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאפטע עצות אין אלע
מיליטער=ענינים.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

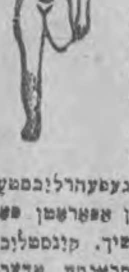

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א האסטער-קאפ און עס פעלט ארויין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכוראוונג בעזונדערע זיכער דעם שטערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ליימונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר ערקרומטע פיס און פלאטפוס ספעציעלע אונלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גראבסטע קראנקע אדערן עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנטש. פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע,
דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, האוולמשאנסקא 29, פראנט 2. שטאק, פאר דער גיכער איבערראשענדער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם ווינק שאפטליכען. אגלענגען מיר דעם בענראטוש פון ז"ז סטמארע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דערדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע.
Dr. M. Minzer, N. le'iarz kolejowy K. Chorych.

אויטאנעמישע שוויסונגען
מעטאל=בעארבייטונגען
שלאסעריי=ארבייטען
מאשינען=טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניע)

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.
נעמט א' פון 8 10 פריה און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס 8 Śródmiejska פון 1230 ביז 130 נאכמ.

Dr. Różaner
[illegible] און ווענערישע קראנק-[illegible]עו און קינדערלאזיגקייט
ארטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98
נעמט אן פון 8–10; 5–8 אווענד

א פראנטאווער
גרויסער קעלער
צו פערדינגען ביים אויף אללעם קאנסטאנטינער 7

בוימוואָלענע VOILE
אין די נייעסטע מוסטערן
קאָלירטע און געדרוקטע באַטיסטען
אין אַ גרויסן אויסוואַהל
מושליו דע לען
אין די מאָדערנסטע מוסטערן
טיול DE SOIE
אין פערשידענע קאָלירן א. ז. וו.

צו זעהר נידריגע פרייזען

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

געגעז שווייס פון פיס

אין אַדטשיסקעס נוצט נאָר דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פראָשעק און פלאסטער „ראַדיקאַל" פרייז נור 30 גראָשען. נוצט נישט קיין אנדערע עהנליכע נאָכמאכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען און שאָדען די פיס און נוצט נאָר מיט מיין שטעמפעל, אויך אַ גוט מיטעל צו וואנצען און שווארצע ווערים פרייז 50 גראָשן, אויך פלין „ראַדיקאַל" וואשט אַפ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך
פרייז 70 גר. אַ פלעשעל
צו בעקומען ביים ציימונגס-פערקויפער
וועלניאַרזש, אַלטשטאדט 1
פאָדערט נאָר מיט מיין שטעמפעל.

אַן אייגעפיהרט
געוועלב
מיט איינריכטונג איז פון זאפאָרט איבערצוגעבען.
שרודמיעסקאַ 9,
שוואַנטאָסלאַווסקי.

ס'ווערען געזוכט
אַ וועש-נייערין
און אַשבידערין
ביי פעדערמאַן,
שרודמיעסקא 73, וו. 16.

העמדער
טענליכע ווייסע
מיט מערעושקע אדער געשטיקט

העמדער
טענליכע קאָלירט
אויסגעשטיקט מאַלערע

נאַכט-העמדער
פון קאָלירטן באַטיסט

ווייסע און קאָלירטע קאָמבינאַציעס
אין אַ גרויסן אויסוואַהל א. ז. וו.
צו זעהר נידריגע פרייזען

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

וויכטיג פאַר רייזענדע קיין אויסלאַנד!
צו וואס זאָלט איהר
אוועקגעבן צייט אומזיסט!?
שטייען לאַנגע שעהן אין די רייען!?
היזק האָבען געלד!?
זאָרגען בחנם!?
אז איהר קאָנט טעלעפאָניש זיך פערבינדען מיט דער
ביטע-שריפט-ביורא
טעל. 192-19, צמענטאַרנע 3 וו. 26, וועלכע ערלעדיגט אלע פאָרמאליטעטען וואָס זענען פער-בינדען מיט אויסארבייטען פעסער און אלעאַרט וויזעס ביי די ווארשאַווער קאָנסולען זייער שנעל און ביליג! קומט און איבערצייגט אייך!
נערענקט דעם טעלעפאָן נומער 192-19

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאַליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראנקה. פון 1–2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאַן נערווען-קראנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פּאַפּיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½–1
ד"ר מאַנטאַר כירורגישע קראנקה. פון 5–6
ד"ר ראַקאָיסקי נאָז, האַלז און אויערן-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראָזעס צאהן - ארצט פון 9–1
א. גראַדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-טגורהיילונג, בעדלבכטונגען, קראָנען, מאָסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען **א רענטגען-אינסטיטוט.** — היילונג פון הויט-קראנקהייטן פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפונגען נעגען שאַרלאַך (שקארלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען איז שטאַט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען
זאוואדזקא 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט ראַסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

יעדער איינציגער
האָט זיך אי-בערציינט, אז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווילצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספעציאַל-ארצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
יעהמט אָן פון 4–7 אָוועגד.

רעגענ-
מאַנטלען
אימפּרעגנירטע
גאַבאַרדין-פּאַלטאָנס
אין פערשידענע קאָלירן
קאַמגאַרן-אַנצוגער
אין פערשידענע קאָלירן און מוסטערן
גרויסער אויסוואַהל פון אנצוג- און פאַל טען-שטאָפען צום זומער-סעזאָן
צו זעהר נידריגע פרייזען

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

האַלאָ, לעטניקעס!
לאָזט נישט אייער פערמעגען
אויף הפקר!
ווילט איהר האָבען אַ רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאָרגען, איידער אייער פאַמיליע פאָהרט אַרויס אויף דער נאַטור, פאַר מינימאַלע קאָסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.
אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אומזיסט
אין ביורא בוזין, לאָדז, אנדראַוואַ 3
טעלעפאָן 191-48 און ביי שלעזינגער, לאָדז
שרודמיעסקאַ 47 (פריהער נאָוואָ-צעגעל-ניאַנאַ 17, טעלעפאָן 211-22. 2788

אַ פעהיגער יונגערמאַן
מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס, וועלכער איז בעקאַנט אין דער מאַנופאַקטור - בראַנזשע, און בעזיצט אויך די פוילישע שפּראַך אין וואָרט און אין שריפט, זוכט אַ פּאָסטען פאַר אַ צוגעגנליכען פרייז. אָפערטען אונטער „ענערגישער" אין עדמ.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 72–134
נעמט אָן פון 2–3 נאָכמ.
און פון 7½–9 אָוועגד.

ווייסע און קאָלירטע טישטיכער
אין אַ גרויסן אויסוואַהל
זיידענע טישטיכער
גאָבעלין
זיידענע טישטיכער
ריפּס, נייעסטע מוסטערן
גאַבעלין-קאַפּעס
דורכגעוועבט מיט זייד
פּלושענע קאַפּעס
צו זעהר נידריגע פרייזען

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

אַנאָנסען-פרייז
פאַר'ן טעקסט—18 גר., פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דריט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
פאַר אַ מיליטער-שורה: לויטער דער שטאַט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פרייז:
אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צוטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6— אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.